

Examensgrunder

Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen

Kunnande som examen ger

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde i arbetslivet.

En närvårdare eller en akutvårdare på grundnivå som har avlagt grundexamen kan i sitt arbete följa bestämmelser och anvisningar för verksamheten samt värdegrunden och yrkesetiken inom branschen. Hen kan bemöta klienten och patienten samt inom det egna ansvarsområdet upprätthålla och främja hälsa, välbefinnande, delaktighet och funktionsförmåga. Hen kan beakta patient- och klientsäkerheten, arbeta på ett infektionssäkert och ergonomiskt sätt, använda evidensbaserad kunskap samt beakta sin arbetssäkerhet och sitt välbefinnande. Hen kan planera, genomföra och utvärdera klientens eller patientens tjänster eller vård. Hen kan i sitt arbete beakta risken för våld samt utmaningar som hör samman med den mentala hälsan, riskanvändning av rusmedel och beroenden. Hen kan handleda till tjänster utgående från klientens behov, använda välfärdsteknik på ett mångsidigt sätt och utveckla den egna yrkesskickligheten enligt principerna för livslångt lärande. Hen kan interagera i yrket samt förebygga och ingripa i mobbning. Hen kan beakta mångfalden av människor och arbeta på ett mångprofessionellt och mångkulturellt sätt. Därtill kan hen arbeta i olika verksamhetsmiljöer för social- och hälsovård eller utbildning och pedagogisk verksamhet.

Den som har avlagt kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre kan arbeta med att främja delaktighet, rehabilitering och funktionsförmåga. Hen beaktar hur åldrandet inverkar på verksamheten hemma och i andra miljöer. Den som har avlagt kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga kan främja hälsa och välbefinnande hos barn, unga, familjer och nätverket av närstående. Hen kan även främja barnets tillväxt, välbefinnande och lärande inom småbarnspedagogiken. Den som har avlagt kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk kan arbeta med mental hälsa och missbruk samt med klienter och nätverk inom branschen. Den som har avlagt kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå kan främja hälsa, säkerhet, välbefinnande och funktionsförmåga samt arbeta inom prehospital akutsjukvård och akutvård. Den som har avlagt kompetensområdet för sjukvård kan främja klientens hälsa och funktionsförmåga samt arbeta inom hemvården och sjukvården. Den som har avlagt kompetensområdet för munvård kan arbeta med munvård och att främja munhälsa. Den som har avlagt kompetensområdet för funktionshinderarbete kan främja delaktigheten för personer med funktionsnedsättning samt upprätthålla och främja funktionsförmåga.

De valbara examensdelarna ger ett djupare kunnande inom olika sektorer inom social- och hälsovårdsbranschen. De är bland annat inriktade på användning av välfärdsteknik och aktiverande metoder, vård i livets slutskede, provtagning, arbete med mental hälsa och missbruk för olika klientgrupper, immobilisering, perioperativt vårdarbete, arbete i situationer med många patienter och storolyckor samt munvård och fotvård.

Den som har avlagt examen kan arbeta med följande uppgifter

Enligt lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården är närvårdare som avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning. Registreringen i registren över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården sker enligt anvisningar från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira). Alla som avlagt

examen registreras med beteckningen närvårdare oberoende av kompetensområde. Även en person som avlagt kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå registreras med yrkesbeteckningen närvårdare.

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen kan arbeta i olika arbetsuppgifter och miljöer för social- och hälsovård, pedagogisk verksamhet och utbildning. Den som har avlagt grundexamen kan arbeta med bland annat vård, småbarnspedagogik, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt munvård. En akutmårdare på grundnivå som avlagt kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå kan rikta in sig på ett mångsidigt sätt i arbetslivet, även på andra uppgifter än dem som finns inom prehospital akutsjukvård och akutmård.

Enligt lagen om småbarnspedagogik och förordningen som utfärdats med stöd av den ska grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, som ger behörighet för barnskötare inom småbarnspedagogik, innehålla eller kompletteras med de obligatoriska examensdelarna i kompetensområdet för verksamhet och vård av barn och unga. För den som i examen har avlagt de obligatoriska examensdelarna inom kompetensområdet för funktionshinderarbete räcker det med att avlägga examensdelen Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande för att få behörighet att arbeta som barnskötare.

Arbetsplatserna för den som har avlagt examen kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn eller så kan hen arbeta som företagare.

Namn på grunderna	Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen
Föreskriftens diarienummer	OPH-4417-2023
Föreskrifter som ersätts	OPH-5085-2021
Utbildningar	Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen (371101)
Kompetensområden	Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre (3188) Kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå (3193) Kompetensområdet för sjukvård (3189) Kompetensområdet för munvård (3194) Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga (1789) Kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk (3192) Kompetensområdet för funktionshinderarbete (3195)
Examensbenämningar	Akutmårdare på grundnivå (01004) Närvårdare (10008)
Träder i kraft	01.08.2024
Pdf skapad	02.05.2025

Innehåll

1. Uppbyggnaden av examen.	1
2. Examensdelar.	12
2.1. Att bemöta och handleda en klient, 20 kp (107502).	12
2.2. Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp (107520).	15
2.3. Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp (107507).	19
2.4. Att främja äldres delaktighet, 30 kp (107509).	21
2.5. Arbete inom hemvård, 30 kp (107521).	25
2.6. Att främja barns, ungas och familjers hälsa och välbefinnande, 35 kp (107504).	29
2.7. Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp (107285).	33
2.8. Arbete med mental hälsa och missbruk, 60 kp (107516).	36
2.9. Arbete inom prehospitalet akutsjukvård, 40 kp (107514).	40
2.10. Arbete inom akutvård, 35 kp (107505).	44
2.11. Arbete inom sjukvård, 30 kp (107494).	47
2.12. Arbete inom munvård, 50 kp (107493).	50
2.13. Arbete med att främja munhälsa, 25 kp (107508).	53
2.14. Att främja delaktighet i funktionshinderarbete, 30 kp (107512).	56
2.15. Att upprätthålla och främja funktionsförmågan i funktionshinderarbete, 30 kp (107496).	59
2.16. Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp (107510).	63
2.17. Sårvård, 15 kp (107499).	65
2.18. Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp (107517).	67
2.19. Vårdarbete inom immobilisering, 15 kp (107511).	69
2.20. Arbete inom fotvård, 15 kp (107506).	71
2.21. Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp (107518).	73
2.22. Arbete inom barnskyddet, 15 kp (107491).	76
2.23. Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp (107501).	79
2.24. Arbete i situationer med många patienter och storolyckor, 15 kp (107495).	81
2.25. Provtagning i vårdarbetet, 15 kp (107498).	84
2.26. Arbete inom palliativ vård, 15 kp (107515).	86
2.27. Arbete inom perioperativ vård, 15 kp (107519).	88
2.28. Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp (107492).	90
2.29. Arbete inom specialiserad munvård, 15 kp (107500).	92

2.30. Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp (107497).	94
2.31. Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp (107503).	96
2.32. Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp (107513).	98
2.33. Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp (107522).	100
2.34. Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp (106730).	102
2.35. Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp (106735).	104
2.36. Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp (106734).	106
2.37. Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp (106731).	108
2.38. Planering av företagsverksamhet, 15 kp (106732).	110
2.39. Arbeta i ett företag, 15 kp (106733).	112
2.40. Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp (106727).	114
2.41. Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp (106728).	137
2.42. Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp (106729).	142
3. Bedömning av kunnandet.	155
4. Anpassning och avvikelse.	156
5. Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre.	157
6. Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga.	158
7. Kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk.	159
8. Kompetensområdet för prehospitalet akutsjukvård på grundnivå.	160
9. Kompetensområdet för sjukvård.	161
10. Kompetensområdet för munvård.	162
11. Kompetensområdet för funktionshinderarbete.	163
12. Bilaga 1. Värdegrund.	164
13. Bilaga 2. Lov och behörigheter.	165
14. Bilaga 3. Examensspecifika krav på hälsotillstånd.	166

1. Uppbyggnaden av examen

Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen omfattar 180 kompetenspoäng (kp). Examen består av yrkesinriktade examensdelar (145 kp) och gemensamma examensdelar (35 kp). De yrkesinriktade examensdelarna består av examensdelar som är obligatoriska för alla (55 kp), obligatoriska examensdelar enligt kompetensområde (60–75 kp) samt valbara examensdelar (15–30 kp).

De gemensamma examensdelarna i de yrkesinriktade grundexamina (35 kp) är: kunnande i kommunikation och interaktion, kunnande i matematik och naturvetenskaper och kunnande om samhälle och arbetsliv.

I grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen ingår sju kompetensområden och två examensbenämningar:

- Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre, närvårdare
- Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga, närvårdare
- Kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk, närvårdare
- Kompetensområdet förprehospital akutsjukvård, akutvårdare på grundnivå
- Kompetensområdet för sjukvård, närvårdare
- Kompetensområdet för munvård, närvårdare
- Kompetensområdet för funktionshinderarbete, närvårdare

YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR 145 KP
Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre 145 kp
Närvårdare 0 kp
Obligatoriska examensdelar 115 kp
Att bemöta och handleda en klient, 20 kp
Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp
Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp
Att främja äldres delaktighet, 30 kp
Arbete inom hemvård, 30 kp
Valbara examensdelar 30 kp
Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp
Sårvård, 15 kp
Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp
Arbete inom fotvård, 15 kp
Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp
Arbete inom barnskyddet, 15 kp
Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp
Provtagning i vårdarbetet, 15 kp
Arbete inom palliativ vård, 15 kp
Arbete inom perioperativ vård, 15 kp
Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp
Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp
Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp
<i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde 15-30 kp

<i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 30 kompetenspoäng.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp <i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier 5-15 kp <i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp
Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga 145 kp
Närvårdare 0 kp
Obligatoriska examensdelar 130 kp
Att bemöta och handleda en klient, 20 kp
Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp
Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp
Att främja barns, ungas och familjers hälsa och välbefinnande, 35 kp
Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp
Valbara examensdelar 15 kp
Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp
Sårvård, 15 kp
Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp
Arbete inom fotvård, 15 kp
Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp
Arbete inom barnskyddet, 15 kp
Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp
Provtagning i vårdarbetet, 15 kp
Arbete inom palliativ vård, 15 kp
Arbete inom perioperativ vård, 15 kp
Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp
Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp
Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp

Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
<p>Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i></p>
<p>Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde 15 kp</p> <p><i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i></p>
<p>Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp</p> <p><i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i></p>
<p>Högskolestudier 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i></p>
<p>Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp</p>
Kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk 145 kp
Närvårdare 0 kp
Obligatoriska examensdelar 115 kp
Att bemöta och handleda en klient, 20 kp
Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp
Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp
Arbete med mental hälsa och missbruk, 60 kp
Valbara examensdelar 30 kp
Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp
Sårvård, 15 kp
Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp
Arbete inom fotvård, 15 kp
Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp
Arbete inom barnskyddet, 15 kp
Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp
Provtagning i vårdarbetet, 15 kp
Arbete inom palliativ vård, 15 kp
Arbete inom perioperativ vård, 15 kp
Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp

Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp
Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
<p>Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i></p>
<p>Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde 15-30 kp</p> <p><i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 30 kompetenspoäng.</i></p>
<p>Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp</p> <p><i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i></p>
<p>Högskolestudier 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i></p>
<p>Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp</p>
<p>Kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå 145 kp</p>
<p>Akutvårdare på grundnivå 0 kp</p>
<p>Obligatoriska examensdelar 130 kp</p>
Att bemöta och handleda en klient, 20 kp
Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp
Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp
Arbete inom prehospital akutsjukvård, 40 kp
<i>Den studerande ska ha minst ett B-körkort innan hen påbörjar studierna inom larmuttryckning.</i>
Arbete inom akutvård, 35 kp
<p>Valbara examensdelar 15 kp</p>
Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp

Sårvård, 15 kp
Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp
Vårdarbete inom immobilisering, 15 kp
Arbete inom fotvård, 15 kp
Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp
Arbete inom barnskyddet, 15 kp
Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp
Arbete i situationer med många patienter och storolyckor, 15 kp
Provtagning i vårdarbetet, 15 kp
Arbete inom palliativ vård, 15 kp
Arbete inom perioperativ vård, 15 kp
Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp
Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp
Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp <i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Studieavsnitt från räddningsmannaexamen 15 kp <i>I examen kan det ingå ett studieavsnitt från räddningsmannaexamen. Oberoende av omfattningen på det valda studieavsnittet utgör omfattningen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i>
Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde 15 kp <i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp <i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>

Högskolestudier 5-15 kp <i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp
Kompetensområdet för sjukvård 145 kp
Närvårdare 0 kp
Obligatoriska examensdelar 115 kp
Att bemöta och handleda en klient, 20 kp
Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp
Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp
Arbete inom sjukvård, 30 kp
Arbete inom hemvård, 30 kp
Valbara examensdelar 30 kp
Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp
Sårvård, 15 kp
Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp
Vårdarbete inom immobilisering, 15 kp
Arbete inom fotvård, 15 kp
Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp
Arbete inom barnskyddet, 15 kp
Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp
Arbete i situationer med många patienter och storolyckor, 15 kp
Provtagning i vårdarbetet, 15 kp
Arbete inom palliativ vård, 15 kp
Arbete inom perioperativ vård, 15 kp
Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp
Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp
Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp

Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.

Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde | 15-30 kp

I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 30 kompetenspoäng.

Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen | 5-15 kp

Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.

Högskolestudier | 5-15 kp

Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.

Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier | 1-25 kp

Kompetensområdet för munvård | 145 kp

Närvårdare | 0 kp

Obligatoriska examensdelar | 130 kp

Att bemöta och handleda en klient, 20 kp

Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp

Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp

Arbete inom munvård, 50 kp

Arbete med att främja munhälsa, 25 kp

Valbara examensdelar | 15 kp

Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp

Sårvård, 15 kp

Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp

Arbete inom fotvård, 15 kp

Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp

Arbete inom barnskyddet, 15 kp

Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp

Provtagning i vårdarbetet, 15 kp

Arbete inom palliativ vård, 15 kp

Arbete inom operativ vård, 15 kp

Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp

Arbete inom specialiserad munvård, 15 kp

Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp

Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
<p>Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i></p>
<p>Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde 15 kp</p> <p><i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 15 kompetenspoäng.</i></p>
<p>Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp</p> <p><i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i></p>
<p>Högskolestudier 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i></p>
<p>Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp</p>
<p>Kompetensområdet för funktionshinderarbete 145 kp</p>
<p>Närvårdare 0 kp</p>
<p>Obligatoriska examensdelar 115 kp</p>
Att bemöta och handleda en klient, 20 kp
Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp
Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp
Att främja delaktighet i funktionshinderarbete, 30 kp
Att upprätthålla och främja funktionsförmågan i funktionshinderarbete, 30 kp
<p>Valbara examensdelar 30 kp</p>
Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp
Sårvård, 15 kp
Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp

Arbete inom fotvård, 15 kp
Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp
Arbete inom barnskyddet, 15 kp
Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp
Provtagning i vårdarbetet, 15 kp
Arbete inom palliativ vård, 15 kp
Arbete inom perioperativ vård, 15 kp
Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp
Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp
Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp
Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp
Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
<p>Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i></p>
<p>Obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde 15-30 kp</p> <p><i>I examen kan det ingå en obligatorisk examensdel från ett annat kompetensområde inom denna examen. Oberoende av omfattningen på den valda examensdelen utgör omfattningen på examensdelen i det här fallet högst 30 kompetenspoäng.</i></p>
<p>Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp</p> <p><i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i></p>
<p>Högskolestudier 5-15 kp</p> <p><i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i></p>
<p>Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp</p>
GEMENSAMMA EXAMENSDELAR 35 KP
Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp
Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp

Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp

Valbara mål för kunnandet inom de gemensamma examensdelarna | 9 kp

De valbara målen för kunnandet inom de gemensamma examensdelarna omfattar 8 kp och kan vara valbara mål för kunnandet som är fastställda i examensgrunderna eller andra valbara mål som utbildningsanordnaren beslutat om och som stöder målen för kunnandet som är fastställda för den ifrågavarande examensdelen och dess delområden i examensgrunderna. I de valbara målen för kunnandet kan också ingå kunnande som den studerande förvärvat tidigare och som stöder målen för kunnandet som är fastställda för den ifrågavarande examensdelen och dess delområden i examensgrunderna.

2. Examensdelar

2.1. Att bemöta och handleda en klient, 20 kp (107502)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården och pedagogisk verksamhet
- stöder och beaktar klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- följer arbetsgemenskapens tidsplaner, anvisningar och överenskommelser
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgemenskap och ett mångprofessionellt nätverk
- upprätthåller för sin del ett gott arbetsklimat
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- identifierar mobbning, trakasserier och diskriminering och arbetar enligt arbetsenhetens anvisningar
- ger första hjälpen vid olyckor och i livshotande första hjälpen-situationer

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter klienten och nätverket av närstående med individuell respekt
- tar initiativ i interaktionssituationer
- lyssnar och är närvarande i interaktionssituationer
- identifierar hur det egna sättet att uttrycka sig och det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- stärker klientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- använder beröring som stöd för verbal kommunikation på det sätt som situationen kräver
- diskuterar och samarbetar med klienten och nätverket av närstående
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder kunskap om klientens språk, kultur och åskådning i sitt arbete
- förebygger risk för våld i sitt arbete

Systematisk verksamhet och utvärdering

Den studerande

- visar att hen förstår betydelsen av klientplanen
- observerar och tar reda på klientens styrkor, resurser och behov
- planerar sina arbetsuppgifter enligt klienternas behov
- planerar tillsammans med klienten aktiviteter som främjar klientens utveckling och delaktighet
- planerar de dagliga arbetsuppgifterna och arbetshelheterna tillsammans med arbetsgruppen
- observerar faktorer som inverkar på klientens utveckling och delaktighet
- dokumenterar faktorer som inverkar på klientens utveckling och delaktighet
- informerar arbetsgruppen om sina observationer
- deltar i utvärderingen av klientarbetet

Att främja utveckling och delaktighet

Den studerande

- använder i sitt arbete kunskap om människans utveckling under olika levnadsskeden
- använder i sitt arbete kunskap om hur den fysiska, psykiska, kognitiva och sociala funktionsförmågan inverkar på delaktigheten
- stöder klientens fysiska, psykiska och sociala utveckling
- stöder och uppmuntrar klienten att göra val som gäller hen själv
- stöder och uppmuntrar klienten att handla självständigt
- beaktar mångfalden i klienternas livssituationer
- använder i sitt arbete kunskap om klienternas mångfald och hur de eventuellt inverkar på utvecklingen, funktionsförmågan och delaktigheten
- använder i sitt arbete kunskap om mångfald av sexualitet och kön
- handleder klienten till socialt umgänge
- uppmuntrar klienten att delta i gemensamma aktiviteter
- använder de möjligheter som miljön erbjuder i handledningen av aktiviteter
- använder verktyg och material i arbetsmiljön i handledningen av klienten
- använder aktiverande metoder i handledningen av klienten och klientgruppen
- gör det möjligt för klienten att få en upplevelse av att lyckas
- stöder klientens positiva uppfattning om sig själv
- stöder klientens psykiska välbefinnande
- använder konst och kultur som en möjlighet att främja klienternas delaktighet

Handledning i vardagliga situationer

Den studerande

- använder i sitt arbete kunskap om människans funktionsförmåga i olika levnadsskeden
- använder i sitt arbete kunskap om främjandet av hälsan
- använder ett resursorienterat arbetssätt
- främjar klientens självständighet i vardagliga situationer
- använder arbetsenhetens digitala teknik
- använder hjälpmedel enligt klientens behov
- handleder och assisterar klienten vid användning av hjälpmedel och teknik
- handleder och assisterar vid måltider
- känner till huvudprinciperna för näringsrekommendationerna
- beaktar klientens specialkost samt kost som grundar sig på åskådningar och etiska skäl
- handleder och assisterar klienten med utsöndring och att tvätta sig
- handleder och hjälper klienten att hålla sig ren och att klä på sig
- handleder klienten i att främja munnens hälsa och välmående
- handleder klienten i att främja fötternas hälsa och välmående
- assisterar klienten med att röra på sig och handleder till motion
- beaktar säkerheten och tillgängligheten i omgivningen
- handleder klienten och ser vid behov till att omgivningen är städad och trivsamt samt tar hand om klädvården tillsammans med klienten

- ser efter klientens vila och sömn
- kan identifiera och bedöma riskerna och belastningsfaktorerna gällande klientens vård
- kan ställa riskerna och belastningsfaktorerna i relation till det egna kunnandet och resurserna

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter för närvårdare i en miljö för social- och hälsovård, pedagogisk verksamhet, undervisning och handledning. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen

inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.2. Att främja välbefinnande och funktionsförmåga, 25 kp (107520)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och beaktar klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klient- och patientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- följer arbetsgemenskapens tidsplaner, anvisningar och överenskommelser
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgemenskap och ett mångprofessionellt nätverk
- identifierar mobbning, trakasserier och diskriminering och arbetar enligt arbetsenhetens anvisningar
- identifierar risk för familjevåld, våld i nära relationer samt illabehandling och tar upp det i arbetsgruppen
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- använder arbetsenhetens digitala teknik
- ger första hjälpen vid olyckor och i livshotande första hjälpen-situationer

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- lyssnar på klienten och använder tydligt språk
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- stärker klientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder beröring som stöd i interaktionen
- använder kunskap om klientens kultur, språk och åskådning
- diskuterar och samarbetar med klienten och nätverket av närstående
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete

Planering av arbetet

Den studerande

- förstår patientens och klientens process för vårdarbete och servicehandledning
- förstår betydelsen av vård- och serviceplanen i klientens vård och tjänster
- använder klientens vård- och serviceplan i planeringen av det egna arbetet
- planerar arbetsuppgifterna enligt klienternas behov och önskemål
- planerar de dagliga arbetsuppgifterna med beaktande av arbetsplatsens dagliga och veckovisa plan
- använder arbetsplatsens klientdatasystem
- använder information om klientens social- och hälsovårdstjänster, förmåner samt tredje sektorns tjänster

Att stödja funktionsförmågan

Den studerande

- identifierar klientens resurser och behov av hjälp samt beaktar resursorienteringen i sitt arbete
- uppmuntrar klienten att vara självständig
- använder mätare för bedömning av funktionsförmågan enligt överenskomna rutiner på arbetsenheten
- använder hälso- och välfärdsteknik i sitt arbete
- bedömer klientens funktionsförmåga
- handleder klienten i användningen av hälso- och välfärdsteknik
- handleder och stöder klienten i grundläggande motion
- handleder och stöder klienten i att flytta sig
- handleder och stöder klienten i användningen av hjälpmedel
- utför klientens ställningsvård och rörelseträning
- handleder klienten till sociala aktiviteter och erbjuder möjligheter till deltagande
- använder kultur och natur för att upprätthålla hälsan och välbefinnandet

Handledning i aktiviteter i dagliga livet

Den studerande

- handleder och hjälper klienten i situationer som gäller hygien
- identifierar problem gällande klientens hud- och fotvård
- handleder och hjälper klienten i hud- och fotvård
- identifierar problem gällande klientens munhälsa
- handleder och assisterar klienten i vården av munhälsan
- använder kunskap om specialkost
- observerar klientens näringsintag
- observerar klientens vätskebalans
- handleder och assisterar klienten vid måltider
- identifierar klientens utsöndringsförmåga
- handleder och hjälper klienten i problem gällande utsöndring
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- identifierar klientens behov av sömn och vila
- handleder och hjälper klienten med problem gällande sömn och vila

Vårdarbete med klienten samt folksjukdomar

Den studerande

- använder i sitt arbete kunskap om kroppens uppbyggnad och funktion
- använder i sitt arbete kunskap om folksjukdomar och riskfaktorer som följer med dem
- använder i sitt arbete kunskap om de förändringar som folksjukdomar orsakar i kroppens normala aktivitet
- observerar klientens livsfunktioner och symtom orsakade av folksjukdomar
- identifierar klientens symtom och förändringar i livsfunktionerna

- använder olika mätmetoder för att kontrollera livsfunktionerna
- tolkar mätresultaten och handlar på det sätt som resultaten kräver
- motiverar klienten till egenvård
- motiverar klienten till hälsotion och livsstilsförändringar
- visar att hen har förståelse för psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- uppmuntrar klienten att bli fri från rusmedel och leva utan beroende
- observerar klientens smärta
- bedömer hur kraftig klientens smärta är
- använder läkemedelsfria smärtlindringsmetoder
- använder i sitt arbete kunskap om principerna för vård i livets slutskede
- använder kunskap om principerna för palliativ vård och vård i livets slutskede

Utvärdering av arbetet

Den studerande

- gör en bedömning av servicebehovet utifrån observationer om klientens hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga
- informerar om observationer som gäller klientens hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga
- dokumenterar och antecknar observationer om klientens hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga
- utvärderar genomförandet av klientens vård- och serviceplan

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.3. Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde, 10 kp (107507)

Det är inte möjligt att anpassa bedömningen av kunnandet i kraven på yrkesskickligheten eller avvika från kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel.

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftningen, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar om läkemedelsbehandling
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna för läkemedelsbehandling och planen för egenkontroll
- arbetar inom det egna ansvarsområdet
- arbetar på ett klient- och patientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Planering och utvärdering av läkemedelsbehandlingen

Den studerande

- visar att hen förstår de centrala begreppen gällande läkemedel
- använder kunskap om mediciner och läkemedelsformer
- använder kunskap om läkemedelsformernas skeden och verkan i kroppen
- använder kunskap om läkemedelsbehandlingens betydelse för klientens hälsa och välbefinnande
- använder läkemedelsdatabaser och andra tillförlitliga källor för läkemedelsinformation
- planerar de dagliga arbetsuppgifterna för läkemedelsbehandlingen
- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- informerar om observationer gällande klientens läkemedelsbehandling
- dokumenterar klientens läkemedelsbehandling och observationer i samband med den

Att utföra läkemedelsbehandling

Den studerande

- följer enhetens plan för läkemedelsbehandling
- tar reda på klientens medicinering och de egenvårdspreparat klienten använder
- tolkar klientens läkemedelsordinationer
- identifierar klientens riskläkemedel
- identifierar klientens multimedcinering och riskerna med den
- utför läkemedelsbehandling av folksjukdomar hos klienten
- utför läkemedelsbehandling av smärta hos klienten
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- hanterar och doserar klientens läkemedel felfritt
- använder arbetsenhetens teknik för läkemedelsbehandlingen
- ger läkemedel på naturlig väg
- ger läkemedel som injektioner
- ger HCl-läkemedel och narkotiska läkemedel som ges på naturlig väg

- följer med hur läkemedlen inverkar på klienten samt biverkningar, skadeverkningar och samverkan
- identifierar klientens behov av läkemedelsbehandling och behov av justeringar
- identifierar klientens felaktiga användning av läkemedel
- handleder klienten i användningen, förvaringen och förstöringen av läkemedel
- förvarar och förstör läkemedel i enlighet med planen för läkemedelsbehandling
- deltar i att beställa och skaffa läkemedel enligt planen för läkemedelsbehandling
- följer enhetens rutiner vid läkemedelsavvikelser

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.4. Att främja äldres delaktighet, 30 kp (107509)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- följer arbetsgemenskapens tidsplaner, anvisningar och överenskommelser
- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgemenskap och ett mångprofessionellt nätverk
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- identifierar mobbning, trakasserier och diskriminering och arbetar enligt arbetsenhetens anvisningar
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- använder arbetsenhetens digitala teknik
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer med beaktande av särdragen för äldre personer samt larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter den äldre och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- visar att hen förstår hur förändringar i samband med åldrandet inverkar på interaktionen
- lyssnar, är närvarande och visar intresse för den äldre och nätverket av närstående
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- stärker den äldres initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot den äldres kommunikationsfärdigheter
- stöder med individuella metoder interaktionen med en person med minnessjukdom
- använder beröring som stöd i interaktionen på ett sätt som lämpar sig för situationen

- diskuterar och samarbetar med den äldre och nätverket av närstående
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder kunskap om den äldres språk, kultur och åskådning
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Planering av arbetet

Den studerande

- använder information om processen för servicehandledning för äldre
- använder information om social- och hälsovårdstjänster, förmåner samt tredje sektorns tjänster för äldre
- använder kunskap om de förändringar åldrandet orsakar i den äldres funktionsförmåga och sinnesfunktioner
- använder kunskap om minnessjukdomar och symtomen på dem
- tar reda på betydelsefulla händelser i den äldres livshistoria
- planerar tillsammans med den äldre aktiviteter som stöder en meningsfull vardag och delaktighet
- planerar arbetsuppgifterna utgående från den äldres behov av vård och service
- planerar arbetsuppgifterna med beaktande av arbetsplatsens dagliga och veckovisa plan
- använder arbetsenhetens klientdatasystem
- visar att hen förstår strukturen, principerna och formerna för RAI-bedömningen

De äldres egna val i livet

Den studerande

- respekterar integritet, seder och egendom
- stöder klientens egna val i livet
- stöder psykiskt välbefinnande
- stöder och stärker delaktigheten
- främjar en meningsfull vardag i aktiviteter i det dagliga livet
- handleder till sociala aktiviteter
- handleder individer och grupper till verksamhet som främjar en meningsfull vardag
- stöder sexuellt välbefinnande och mångfald av kön
- använder kunskap om principerna för palliativ vård
- stöder ett meningsfullt liv i livets slutskede

Att stödja de äldres fysiska funktionsförmåga

Den studerande

- observerar funktionsförmågan
- stöder vardagsmotion
- motiverar och vägleder till motion och friluftsliv
- handleder i användningen av hjälpmedel och åldersteknik
- ser till att miljön är trygg och trivsamt
- stöder rehabilitering

Att stödja de äldres aktiviteter i det dagliga livet

Den studerande

- identifierar förändringar i beteendet och informerar arbetsgruppen om dem
- identifierar formerna av misshandel och kan handla enligt arbetsenhetens anvisningar
- handleder och assisterar den äldre i aktiviteter i det dagliga livet
- handleder och assisterar den äldre att tvätta och klä på sig
- följer med och bedömer näringsstillståndet och matkonsumtionen samt beaktar individuella näringsbehov
- använder kunskap om näringsrekommendationer för äldre

- handleder och assisterar den äldre vid måltider
- använder kunskap om munhälsans inverkan på hälsan och välbefinnandet
- handleder och assisterar den äldre i munvården
- handleder och assisterar den äldre i hud- och fotvård
- ser efter vila och sömn
- observerar utsöndringsförmågan
- handleder och assisterar den äldre med utsöndringen
- identifierar vakenhetsgrad och sömnbehov
- stöder funktionsförmågan hos en person med minnessjukdom med läkemedelsfria metoder
- visar att hen har förståelse för psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- uppmuntrar klienten att bli fri från rusmedel och leva utan beroende

Utvärdering av arbetet

Den studerande

- utvärderar genomförandet av den klientspecifika planen
- dokumenterar observationer om vardagen och funktionsförmågan
- informerar om observationer gällande vardagen och funktionsförmågan
- deltar i klientens RAI-bedömning av funktionsförmågan

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare med att främja de äldres delaktighet i miljöer där äldre bor, får vård, deltar i rehabilitering eller använder tjänster. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.5. Arbete inom hemvård, 30 kp (107521)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgrupp och ett mångprofessionellt nätverk
- följer arbetsgemenskapens tidsplaner, anvisningar och överenskommelser
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- använder arbetsenhetens digitala teknik
- använder arbetsenhetens klientdatasystem
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- respekterar klientens seder, integritet, hem och egendom
- bemöter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- använder kunskap om klientens språk, kultur och åskådning
- lyssnar på klientens och de närståendes åsikter och önskemål
- diskuterar och samarbetar med klienten och nätverket av närstående
- identifierar hur det egna sättet att uttrycka sig påverkar i interaktionssituationer
- stärker klientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- använder beröring som stöd i interaktionen
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder digitala verktyg som stöd för interaktionen

Planering av arbetet

Den studerande

- förstår sig på hemvården som verksamhetsmiljö
- förstår betydelsen av den klientspecifika planen

- deltar i att utarbeta klientplanen
- arbetar enligt planen för arbetsskiftet
- planerar arbetsuppgifterna och arbetshelheterna enligt klientplanen
- planerar sitt arbete med beaktande av klientens funktionsförmåga och resurser
- tar med sig den utrustning som behövs för klientbesöket
- förstår strukturen, principerna och formerna för RAI-bedömningen
- använder kunskap om principerna för palliativ vård och vård i livets slutskede inom hemvården

Hemvårdens tjänster

Den studerande

- använder information om hemvårdens tjänster och förmåner
- använder information om klientens process för servicehandledning
- visar att hen förstår betydelsen av överföring av uppgifter i servicekedjan
- handleder klienten och de närstående i användningen av tjänsterna
- handleder klienten i användningen av distanstjänster och virtuella tjänster
- handleder och uppmuntrar klienten att sköta ärenden som gäller hen själv

Att stödja klientens resurser och funktionsförmåga

Den studerande

- observerar klientens resurser, funktionsförmåga och verksamhet i hemmiljön
- uppmuntrar och handleder klienten till delaktighet
- uppmuntrar och handleder klienten till vardagsmotion
- handleder och genomför klientens rehabilitering hemma
- handleder och hjälper klienten i att upprätthålla en städad hemmiljö
- identifierar klientens behov i användningen av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten i användningen av hälso- och välfärdsteknik
- stöder ett meningsfullt liv för klienten
- visar att hen har förståelse för psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- stöder klientens psykiska hälsa
- uppmuntrar klienten att bli fri från rusmedel och leva utan beroende

Att handleda klienten i aktiviteter i det dagliga livet

Den studerande

- arbetar enligt den klientspecifika planen
- handleder och assisterar klienten gällande hygien och klädsel
- handleder och assisterar den äldre personen gällande utsöndring
- identifierar problem med klientens hud- och fothälsa
- handleder och assisterar i hud- och fotvård
- använder kunskap om hur munsjukdomar påverkar klientens hälsa
- handleder och assisterar klienten i munvården
- följer med och bedömer näringstillståndet och vätskebalansen
- handleder i hälsofrämjande matvanor
- handleder och assisterar klienten vid måltider
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön

Vårdarbete med klienter inom hemvård

Den studerande

- använder kunskap om hur klienternas sjukdomar inverkar på funktionsförmågan och vårdbehovet
- använder kunskap om åldrande och förändringar det för med sig
- hänvisar klienten och de närstående till hälsofrämjande egenvård

- identifierar klientens sjukdomssymtom och förändringar i tillståndet
- använder olika mätmetoder för att kontrollera livsfunktionerna
- tolkar mätresultaten och handlar på det sätt som resultaten kräver
- gör snabbtester och tar laboratorieprover
- använder kunskap om hur åldersförändringar inverkar på läkemedelsbehandlingen
- utför läkemedelsfri behandling och läkemedelsbehandling av klienternas sjukdomar på ett säkert sätt
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- bedömer klientens tillstånd vid en akut förändring av tillståndet
- använder kunskap om smärtans betydelse för hälsan, funktionsförmågan och livskvaliteten
- bedömer klientens smärta
- använder läkemedelsfria och medicinska smärtlindringsmetoder
- använder kunskap om principerna för hemvård i livets slutskede och sorgeprocessens faser

Utvärdering av arbetet

Den studerande

- dokumenterar observationer om klientens tillstånd och funktionsförmåga
- informerar om observationer gällande klientens tillstånd och funktionsförmåga
- utvärderar genomförandet av vård- och serviceplanen
- deltar i klientens RAI-bedömning av funktionsförmågan

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i miljöer för hemvård eller gemenskapsboende. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.6. Att främja barns, ungas och familjers hälsa och välbefinnande, 35 kp (107504)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- arbetar enligt principerna för förebyggande samt barn- och familjeinriktat barnskydd
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- samarbetar med en mångprofessionell arbetsgrupp och ett mångprofessionellt nätverk
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- använder digitala verktyg, applikationer och miljöer i arbetet med barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- beaktar barnets och den ungas trygghet i det egna arbetet
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer med beaktande av särdragen hos barn och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående med respekt
- beaktar den språkliga, kulturella, åskådningsmässiga och etiska bakgrunden hos barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- diskuterar, lyssnar och visar intresse för barnet, den unga och familjen
- observerar initiativ till interaktion hos barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående och bemöter initiativen på ett sensitivt sätt
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- fungerar som en positiv modell för interaktion
- arbetar på ett könssensitivt sätt
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- identifierar resurser och styrkor hos barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- identifierar behovet av stöd hos barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- använder information om social- och hälsovårdstjänster, pedagogiska tjänster, förmåner samt tredje sektorns tjänster
- planerar sitt arbete i samarbete med arbetsgruppen
- planerar de dagliga arbetsuppgifterna
- deltar i utvärderingen av genomförandet av klientplanen som en del av det sektorsövergripande nätverket
- utvärderar genomförandet av klientplanen tillsammans med barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- dokumenterar klientarbetet enligt anvisningar och lagstiftning

Att stödja och handleda barns och ungas utveckling

Den studerande

- använder kunskap om barnets och den ungas uppväxt, utveckling och lärande
- visar att hen förstår hur inlärningssvårigheter, skador, störningar i utvecklingen och syndrom inverkar på barnets och den ungas uppväxt och utveckling
- stöder och handleder barnets och den ungas uppväxt, utveckling och lärande tillsammans med familjen och de närmaste
- använder arbetsmetoder som stöder barnets och den ungas uppväxt, utveckling och lärande
- främjar barnets och den ungas färdigheter i digital säkerhet
- använder ett resursorienterat arbetssätt
- använder kunskap om modellen för trestegsstöd
- handleder barnet och den unga i att använda hjälpmedel för lärande
- handleder barn och unga i individ- och grupsituationer

Att främja välbefinnande och delaktighet

Den studerande

- stöder barnet och den unga individuellt i vardagen
- handleder barnet och den unga i vardagsfärdigheter
- uppmuntrar barnet och den unga att föra fram sina åsikter i frågor som gäller hen själv
- använder metoder som främjar delaktighet
- stöder barnet och den unga i att stärka sin självkänsla
- skapar möjligheter för barnets och den ungas upplevelse av att lyckas
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- främjar barnets och den ungas förmåga att fungera i en kamratgrupp
- använder kunskap om faktorer som skyddar uppväxten och utvecklingen samt riskfaktorer
- diskuterar tillsammans med klienten om orsaker till oro som hen observerat

Att stödja den psykiska hälsan

Den studerande

- visar att hen förstår betydelsen av psykisk hälsa för barnets och den ungas välbefinnande
- visar att hen har förståelse för psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- använder kunskap om neuropsykiatriska utmaningar
- använder kunskap om faktorer gällande barns och ungas digitala spelande och beroenden
- använder kunskap om hur traumatiska upplevelser inverkar på barns och ungas utveckling och beteende
- stöder barnet och den unga i den sexuella utvecklingen och i att skapa sin könsidentitet
- stöder barnet och den unga i krissituationer
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete

- handlar professionellt i utmanande klientsituationer

Att främja hälsan i vården av barn och unga

Den studerande

- observerar barnets och den ungas hälsotillstånd och bedömer vårdbehovet
- arbetar enligt klientplanen
- använder kunskap om kroniska sjukdomar och infektionssjukdomar
- använder kunskap om olika hälsofrämjande metoder
- använder kunskap om barns och ungas näringsrekommendationer, kost, specialkost och kost som grundar sig på åskådningar
- vårdar kroniska sjukdomar hos barn och unga
- visar att hen förstår särdragen i läkemedelsbehandlingen av barn och unga
- gör felfria läkemedelsberäkningar och enhetsomvandlingar
- utför läkemedelsbehandling av barn och unga
- följer med hur läkemedelsbehandlingen inverkar på barnet och den unga samt samverkan, biverkningar och skadeverkningar
- handleder barnet och den unga i att främja sin funktionsförmåga och hälsa
- hänvisar barnet och den unga till behandling och undersökningar
- handleder i att förebygga infektioner och vårdar infektionssjukdomar
- visar att hen förstår principerna för palliativ vård av barn och unga

Samarbete med familjerna

Den studerande

- handlar med respekt för familjernas mångfald
- använder kunskap om familjers olika livssituationer och hur de påverkar barnets och den ungas välbefinnande
- använder kunskap om familjevåld och våld i nära relationer
- använder metoder för familjearbete inom närvårdarens ansvarsområde
- stöder föräldraskapet som en del av en sektorsövergripande arbetsgrupp
- stöder barnets och den ungas utveckling i samarbete med familjen och de närmaste

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en verksamhetsmiljö som främjar barns, ungdomars och familjers hälsa och välbefinnande. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.7. Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp (107285)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer lagstiftningen, föreskrifterna och rekommendationerna inom småbarnspedagogiken samt grunderna för planen för småbarnspedagogik
- följer värdegrunden och de yrkesetiska principerna inom branschen
- följer principerna för inkluderande småbarnspedagogik
- arbetar enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvar
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och informationssäkerhet
- följer anmälningsskyldigheten i barnskyddslagen
- arbetar enligt säkerhetsplanen på arbetsenheten
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt kraven på hygien
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling

Interaktion i yrket

Den studerande

- möter barnet och familjen med respekt
- beaktar barnets och familjens bakgrund gällande språk, kultur och livsåskådning i sitt arbete
- uppfattar barnets och vårdnadshavarens initiativ till interaktion och svarar på dem på ett sensitivt sätt
- diskuterar, lyssnar och visar intresse för barnet och vårdnadshavaren
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- fungerar som en positiv modell för interaktion
- arbetar på ett könssensitivt sätt
- planerar sina arbetsuppgifter i samarbete med arbetsgruppen
- fungerar som en del av ett sektorsövergripande nätverk enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvarsområde
- visar att hen förstår vilken inverkan attityder och beteende har i interaktionssituationer

Att främja barnets välbefinnande

Den studerande

- observerar barnet och barngruppen och berättar om sina observationer
- använder kunskap om barnets individuella styrkor och behov i sitt arbete
- stöder stärkandet av barnets positiva självbild och självkänsla
- ser till barnens grundläggande behov, grundläggande vård och hälsa på ett sensitivt sätt
- hjälper och handleder barnen att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande
- hjälper och handleder barnen att vara självständiga samt i vardagliga färdigheter
- skapar genom sitt sätt att arbeta en lugn miljö som främjar koncentration
- handleder barnet i att utveckla sina känslö- och självregleringsfärdigheter
- genomför trygghetspedagogik enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvar
- förebygger mobbning, trakasserier, diskriminering och våld samt ingriper i dessa enligt rutinerna på arbetsenheten
- inspirerar barnen till självständig och målinriktad motion inomhus och utomhus
- ser till barnens specialkost samt kost som grundar sig på åskådningar och etiska skäl
- förebygger barnsjukdomar och infektionssjukdomar enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvar
- genomför planen för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken
- ger första hjälpen vid olyckor och i livshotande första hjälpen-situationer

Att främja barnets uppväxt och lärande

Den studerande

- använder kunskap om barnets uppväxt, utveckling och lärande
- följer barnets plan för småbarnspedagogik
- använder i sitt arbete de pedagogiska möjligheterna i situationer i vardagen
- främjar barnens språkutveckling och språkliga uttryck
- uppmuntrar barnen till interaktion
- handleder barnen i att observera, förundra sig över och undersöka fenomen i vardagen
- stöder barnens problemlösningsförmåga och kritiska tänkande
- handleder barnen i att utveckla sitt matematiska tänkande
- använder kunskap om kulturer, åskådningar och kulturarv
- handleder barnen i att respektera mångfald
- handleder barnen till etiskt tänkande och en hållbar livsstil

Barnets delaktighet och mångsidig pedagogisk verksamhet

Den studerande

- planerar och genomför verksamhet som främjar barnets uppväxt, utveckling och lärande i enlighet med grunderna för planen för småbarnspedagogik
- stöder barnens delaktighet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten
- använder mångsidiga arbetsätt inom småbarnspedagogiken på ett målinriktat sätt
- väljer arbetssätt, redskap och material som lämpar sig för barnet
- handleder och inspirerar barnet i valet av arbetssätt, redskap och material
- gör ändringar i lärmiljöerna tillsammans med barnen
- uppmuntrar barnen att knyta kamratrelationer och handleder dem i sociala färdigheter
- använder kunskap om lekens betydelse i sitt arbete
- uppmuntrar barnen till lek
- erbjuder utrymme, tid och redskap för barnens självständiga lek
- handleder leken enligt barnens initiativ och intressen
- stöder och berikar barnens lek
- uppmuntrar och vägleder barnen till konstnärliga upplevelser och uttryck
- uppmuntrar barnen till fantasi och kreativitet
- erbjuder möjligheter att använda olika sinnen
- använder digitala verktyg, program och miljöer tillsammans med barnen
- genomför den pedagogiska dokumentationen enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvar

Samarbete med vårdnadshavarna

Den studerande

- handlar med respekt för familjernas mångfald
- skapar en positiv interaktion med vårdnadshavaren
- diskuterar händelser och upplevelser i barnets vardag
- berättar för vårdnadshavaren om observationer kring barnets välbefinnande, utveckling och lärande
- stöder vårdnadshavaren i barnets välbefinnande, utveckling och lärande
- uppmuntrar vårdnadshavaren att delta och påverka

Genomförande av stödet inom småbarnspedagogiken

Den studerande

- använder information om barnets stöd och hur det ordnas inom småbarnspedagogiken i sitt arbete
- uppmuntrar barnet att se sina styrkor
- stöder barnets individuella utveckling och lärande i den dagliga verksamheten
- främjar barnets utveckling och lärande som en del av kamratgruppen
- skapar möjligheter för barnet att delta i verksamheten

- skapar möjligheter för barnets upplevelse av att lyckas
- deltar i planeringen och genomförandet av stödformerna enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvar
- deltar i bedömningen av behovet av stöd och utvecklingen av rutinerna enligt sin arbetsbeskrivning och sitt ansvarsområde
- använder information om lokala stödtjänster i sitt arbete

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter inom småbarnspedagogiken på ett daghem med uppgifter som främjar barnets uppväxt, välbefinnande

och lärande. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.8. Arbete med mental hälsa och missbruk, 60 kp (107516)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- använder kunskap om faktorer som främjar och belastar arbetsförmågan
- använder kunskap om betydelsen av arbetshandledning i arbetet med mental hälsa och missbruk
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrkeslivet

Den studerande

- bemöter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- lyssnar och är närvarande i interaktionssituationer
- diskuterar och samarbetar med klienten och nätverket av närstående
- stöder klientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- identifierar hur de egna attityderna och förhandsuppfattningarna påverkar i interaktionssituationer
- identifierar hur det egna uttryckssättet och beteendet påverkar i interaktionssituationer
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig efter klientens behov
- förutser och handlar i utmanande klientsituationer
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- använder kunskap om fenomen som påverkar interaktionen i yrket

- använder ett tydligt språk och kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder kunskap om klientens språk, kultur och åskådning i sitt arbete
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Planering av arbetet

Den studerande

- bedömer klientens funktionsförmåga och förändringsberedskap
- bedömer klientens resurser och behov av stöd
- bedömer klientens somatiska tillstånd och behov av stöd
- bedömer klientens psykiska tillstånd och behov av stöd
- bedömer klientens sociala situation och behov av stöd
- bedömer klientens användning av rusmedel och liv med beroenden
- bedömer behovet av stöd enligt barnskyddslagen och socialvårdslagen
- ställer upp mål i samarbete med klienten, nätverket av närstående och arbetsgruppen
- planerar klientprocessen tillsammans med klienten, nätverket av närstående och arbetsgruppen
- planerar sitt arbete tillsammans med ett sektorsövergripande nätverk
- använder kunskap om psykiska störningar samt missbruks- och beroendeproblem hos klienter i olika åldrar och livssituationer
- deltar i att utarbeta klientplanen

Att främja mental hälsa samt förebyggande rusmedelsarbete

Den studerande

- främjar klientens påverkansmöjligheter och delaktighet i det egna livet
- använder kunskap om psykiska skydds- och riskfaktorer
- använder kunskap om skydds- och riskfaktorer för rusmedelsbruk och beroende
- identifierar och använder kunskap om försvarsmekanismer
- stärker den positiva inställningen till arbete med den mentala hälsan, missbruk och beroende
- stöder klientens positiva psykiska hälsa
- stöder klientens återhämtningsprocess
- genomför ett förebyggande och främjande arbete med mental hälsa, missbruk och beroende
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- arbetar på ett könssensitivt sätt
- upprätthåller en trygg, tillgänglig och trivsamt miljö för klienten

Att arbeta med mental hälsa, missbruk och beroende

Den studerande

- använder kunskap om psykiska sjukdomar
- visar att hen förstår betydelsen av samarbets- och vårdrelationen samt fenomen och skeden i samband med den
- visar att hen förstår hur traumatiska upplevelser inverkar på den mentala hälsan och missbruks- och beroendebeteendet
- arbetar i olika skeden av samarbets- och vårdrelationen
- bedömer klientens välbefinnande
- stöder färdigheter i livshantering samt sociala och emotionella färdigheter hos klienter i olika åldrar
- handleder klienten och de närstående i aktiviteter i det dagliga livet och att hantera vardagen
- hänvisar klienten till metoder för egenvård
- använder motiverande och lösningsinriktade metoder på ett resursorienterat sätt
- använder utvärderings- och uppföljningsmätare för arbetet med mental hälsa, missbruk och beroende

- använder kreativa och aktiverande metoder
- använder metoder för grupp- och gemenskapsvård
- använder metoder för trauma- och krisarbete enligt sitt ansvar
- använder nätverks- och familjearbetsmetoder enligt sitt ansvar
- använder digitala verktyg, applikationer och miljöer
- arbetar på ett digitalt säkert sätt tillsammans med klienten
- använder information om social- och hälsovårdstjänster, pedagogiska tjänster, förmåner samt tredje sektorns tjänster
- handleder i användningen och underhållet av hjälpmedel och teknik som stöder välbefinnandet
- använder kunskap om betydelsen av erfarenhetsexpertis och kamratstöd i klientarbetet
- visar att hen förstår betydelsen av läkemedelsbehandling i arbetet med mental hälsa, missbruk och beroende
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- utför läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde
- handleder och motiverar klienten i att utföra läkemedelsbehandlingen
- följer med hur läkemedelsbehandlingen inverkar på klienten samt biverkningar, skadeverkningar och samverkan

Utvärdering av arbetet

Den studerande

- deltar som en del av arbetsgruppen i utvärderingen av genomförandet av klientplanen
- utvärderar genomförandet av klientplanen tillsammans med klienten och arbetsgruppen
- informerar arbetsgruppen om observationer gällande klientens välbefinnande
- dokumenterar enligt lagstiftningen och arbetsenhetens anvisningar

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter i en miljö för arbete med mental hälsa och missbruk. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.9. Arbete inom prehospital akutsjukvård, 40 kp (107514)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- känner till lagstiftningen om larmutryckning
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- samarbetar med sitt arbetspar
- upprätthåller för sin del ett gott arbetsklimat
- arbetar professionellt i larmutryckning
- deltar som medlem i arbetsgruppen i transporten av patienten enligt sitt ansvarsområde
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter patienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- diskuterar och samarbetar med patienten och nätverket av närstående
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder beröring som stöd för verbal kommunikation på det sätt som situationen kräver
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- använder kunskap om språk, kultur och åskådning
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete

Planering av arbetet

Den studerande

- använder kunskap om kroppens uppbyggnad och funktioner
- använder kunskap om faserna i en kris
- använder kunskap om psykosociala stödformer
- använder kunskap om psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- upprätthåller insatsberedskapen

- kontrollerar, gör underhåll och fyller på enheten för prehospital akutsjukvård och utrustningen i den
- informerar om eventuella fel eller skador i enheten
- ser till att det finns personlig skyddsutrustning i enheten för prehospital akutsjukvård
- informerar arbetsgruppen om sina observationer av hotfulla situationer
- skyddar vid behov sig själv och andra samt ber vid behov om extra hjälp
- visar att hen förstår de psykiska och fysiska belastningsfaktorerna i arbetet
- visar att hen förstår betydelsen av debriefing i sitt arbete

Att ta emot och planera uppdrag inom prehospital akutsjukvård

Den studerande

- tar emot ett uppdrag inom prehospital akutsjukvård
- bedömer behovet av tilläggsinformation och tilläggshjälp
- visar att hen förstår de olika skedena i en anmälan till nödcentralen och hur detta inverkar på det egna arbetet
- använder de prioritetsklasser och uppgiftskoder som används inom prehospital akutsjukvård
- förbereder sig för uppdraget under färden
- kommunicerar med myndigheterna genom att använda branschens tekniska applikationer
- använder patientdatasystem och datanätverk inom social- och hälsovårdsbranschen inom sitt ansvarsområde
- använder informations- och kommunikationsteknik som stöd för utvärderingen av vårdbehovet, handledningen och distanshandledningen

Att utföra prehospital akutsjukvård

Den studerande

- leder uppdrag inom prehospital akutsjukvård inom det egna ansvarsområdet
- utför primär och sekundär triage
- gör en första bedömning av patientens tillstånd
- identifierar livlöshet samt primära och sekundära dödstecken
- planerar den prehospitala akutsjukvård som patientens tillstånd kräver och larmar vid behov efter ytterligare hjälp
- påbörjar omedelbart hjärtmassage och fortsätter under återupplivningen med återupplivningsåtgärderna enligt sitt ansvarsområde
- öppnar luftvägen enligt anvisningarna och assisterar andningen
- tar EKG och går igenom det systematiskt
- identifierar livshotande förändringar i EKG
- bedömer nivån på medvetandet och förändringar i det
- intervjuar patienten på ett systematiskt sätt
- gör en bedömning av det neurologiska tillståndet
- utför undersökningar av en skadad patient enligt protokollet
- gör en preciserad statusbedömning med beaktande av patientens sjukdomar och medicinering
- bedömer, mäter och behandlar patientens smärta
- utför undersökningar som är väsentliga med tanke på patientens tillstånd enligt protokollet
- ber om patientens vårdanvisningar enligt anvisningarna
- utför patientens prehospitala akutsjukvård med beaktande av patientens sjukdomar och medicinering
- följer med och bedömer patientens tillstånd och effekten av vården
- identifierar patientens resurser och behov
- dokumenterar patientens tillstånd i journalen över prehospital akutsjukvården
- fattar beslut om att transportera eller inte transportera enligt sitt ansvarsområde
- använder redskapen för förflyttning och stöd inom prehospital akutsjukvård
- samarbetar med enheterna inom prehospital akutsjukvård och enheterna som deltar i den fortsatta vården av patienten

- hänvisar patienten och nätverket av närstående till rätt vårdplats
- ger patienten anvisningar för hemvård

Att arbeta i larmuttryckning

Den studerande

- hanterar fordonet och uppfattar situationer i simulator
- hanterar fordonet åtminstone inom ett slutet område
- kontrollerar inför avfärd det fordon hen använder som enhet för prehospital akutsjukvård
- använder kunskap om trafiksäkerhet och förutseende körning
- använder kunskap om de fysiologiska och psykologiska effekter som larmuttryckningen förorsakar föraren
- förutser och anpassar uttryckningsfordonets hastighet i relation till olika förhållanden
- planerar en lämplig rutt för uppdraget inom prehospital akutsjukvård
- beaktar och förutser andra medtrafikanters beteende när uttryckningsfordonet närmar sig
- placerar enheten för prehospital akutsjukvård tryggt på en lämplig plats
- ser till säkerheten för passagerarna i enheten för prehospital akutsjukvård under larmuttryckningen
- fäster utrustningen för prehospital akutsjukvård på ändamålsenligt sätt
- lokaliserar eventuella fel och gör felanmälningar
- ser efter larmuttryckningen till att enheten för prehospital akutsjukvården är redo för följande uppdrag

Läkemedelsbehandling

Den studerande

- utför läkemedelsbehandling enligt enhetens plan för läkemedelsbehandling
- tar reda på vilka läkemedel patienten använder
- visar att hen förstår betydelsen av läkemedelsbehandling på grund- och vårdnivå inom prehospital akutsjukvård
- använder läkemedelsdatabaser
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- behandlar och doserar felfritt läkemedel på grundnivå
- gör dubbelkontroll av läkemedel
- beaktar hur hemmedicineringen påverkar patientens tillstånd och den medicinering som ges
- utför insättning av perifer venkateter och intravenös vätskeinfusion
- assisterar vid sättande av en intraosseös infart
- följer med hur läkemedelsbehandlingen inverkar på patienten samt biverkningar, skadeverkningar och samverkan

Förlossning

Den studerande

- använder kunskap om det normala graviditetsförloppet
- visar att hen förstår specialsituationer vid förlossningen
- assisterar vid förlossning
- återupplivar den nyfödda
- tar hand om den nyfödda och föderskan
- sköter efterbördsskedet

Situationer med många patienter och storolyckor

Den studerande

- visar att hen förstår anvisningarna för situationer med många patienter, storolyckor och kommunikation inom sitt område
- utför primär och sekundär triage

- beaktar sin egen och arbetsgemenskapens säkerhet vid en olycka
- använder triagekort

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

d. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.10. Arbete inom akutvård, 35 kp (107505)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- upprätthåller för sin del ett gott arbetsklimat
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- använder kunskap om faserna i en kris
- använder kunskap om psykosociala stödformer
- skyddar vid behov sig själv och andra samt ber vid behov om extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- möter patienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- samarbetar med patienten och nätverket av närstående
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- använder beröring som stöd för verbal kommunikation på det sätt som situationen kräver
- använder kunskap om språk, kultur och åskådning
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Planering av vården

Den studerande

- planerar arbetsuppgifterna och tidsplanen utifrån patienternas vårdbehov och situationen på arbetsenheten
- tar emot patienten enligt enhetens anvisningar
- tar emot information om patientens tillstånd och vårdbehov
- identifierar på ett systematiskt sätt en patient som kräver brådskande vård
- använder arbetsgemenskapens patientdatasystem

Att utföra vården

Den studerande

- använder kunskap om sjukdomar hos akutmårdspatienter
- använder kunskap om kroppens uppbyggnad och funktion
- informerar arbetsgruppen om observationer om patientens tillstånd och utförandet av vården
- använder olika mätmetoder för att kontrollera livsfunktionerna
- tolkar mätresultaten och handlar på det sätt som resultaten kräver
- observerar förändringar i klientens mående och tillstånd
- identifierar förändringar i klientens mående och tillstånd
- identifierar en livshotande situation och deltar i återupplivningen
- använder kunskap om vårdprinciperna för en döende patient
- utför behandlingsordinationer enligt patientens vårdplan
- följer patientens livstestamente
- hjälper patienten med aktiviteter i det vardagliga livet
- förbereder, assisterar vid och utför vårdåtgärder
- identifierar behov gällande patientens funktionsförmåga
- handleder och assisterar patienten i att använda och skaffa vårdredskap och hjälpmedel
- använder hjälpmedel för förflyttning i sitt arbete
- visar att hen förstår betydelsen av läkemedelsbehandling i akutmårdsarbete
- utför läkemedelsbehandling enligt enhetens plan för läkemedelsbehandling
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- följer med hur läkemedelsbehandlingen inverkar på patienten samt biverkningar, skadeverkningar och samverkan
- tryggar patientens vitala funktioner
- observerar patientens smärta
- bedömer hur kraftig patientens smärta är
- använder läkemedelsfria och medicinska smärtlindringsmetoder
- sätter en intravenös kanyl enligt sitt ansvarsområde
- utför vätskeinfusion enligt planen för läkemedelsbehandling
- visar att hen förstår psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- uppmuntrar klienten att bli fri från rusmedel och leva utan beroende
- använder hälsoteknik i sitt arbete
- dokumenterar observationer om patientens tillstånd och utförandet av vården
- deltar i planeringen och utförandet av den fortsatta vården enligt sitt ansvarsområde
- bedömer utförandet av patientens grundvård och akutmård enligt sitt ansvarsområde

Att utföra undersökningar och åtgärder

Den studerande

- beställer laboratorieundersökningar och behandlar prov enligt anvisningarna
- förbereder patienten för undersökning och ingrepp
- assisterar vid undersökningar och ingrepp
- tar snabbtester och laboratorieprover enligt det egna ansvarsområdet
- observerar och handleder patienten under undersökningen och ingreppet och efter dem enligt sitt ansvarsområde

Att utföra immobilisering

Den studerande

- bedömer tillsammans med arbetsgruppen patientens behov av immobilisering
- förbereder patienten för immobilisering med beaktande av riskerna med gipsbehandling
- förbereder vårdutrymmet och redskapen samt reserverar nödvändigt stödande material
- beaktar patientens smärtbehandling
- utför stödet av frakturen som en del av arbetsgruppen

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare eller akutvårdare på grundnivå i en miljö för akutvård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.11. Arbete inom sjukvård, 30 kp (107494)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp och ett mångprofessionellt nätverk
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- använder arbetsenhetens digitala teknik
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer med beaktande av särdragen inom sjukvården samt larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- möter patienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- lyssnar, är närvarande och visar intresse för patienten och nätverket av närstående
- stärker patientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot patientens kommunikationsfärdigheter
- diskuterar och samarbetar med patienten och nätverket av närstående
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder beröring som stöd för interaktionen
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- använder kunskap om språk, kultur och åskådning
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Planering av arbetet

Den studerande

- visar att hen förstår betydelsen av den patientspecifika planen

- deltar i utarbetandet av den patientspecifika planen
- använder organisationens patientdatasystem
- planerar arbetsuppgifterna enligt patientens vårdplan
- planerar arbetsuppgifterna enligt arbetsenhetens situation
- visar att hen förstår patientens vård- och servicekedja
- använder information om patientens social- och hälsovårdstjänster, förmåner samt tredje sektorns tjänster
- utför sektorsövergripande samarbete för att säkerställa kontinuiteten i patientens vård

Sjukvårdsarbete

Den studerande

- använder kunskap om vården av en kirurgisk patient
- använder kunskap om vården av en inremedicinsk patient
- använder kunskap om vården av en neurologisk patient
- använder kunskap om vården av en cancerpatient
- använder kunskap om vården av en poliklinisk patient
- identifierar patientens sjukdomssymtom och förändringar i tillståndet
- utför vård av patienter med olika sjukdomar
- arbetar enligt vårdplanen och patientens behov
- observerar och mäter patientens livsfunktioner
- handlar på det sätt som mätresultaten kräver
- förstår hur sjukdomarna inverkar på patientens psykosociala välbefinnande
- förstår betydelsen av läkemedelsbehandling vid behandling av sjukdomar
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- utför läkemedelsbehandling enligt enhetens plan för läkemedelsbehandling
- följer med hur läkemedelsbehandlingen inverkar på patienten samt biverkningar, skadeverkningar och samverkan
- förbereder, assisterar vid och utför behandlingsåtgärder
- förbereder patienten och assisterar vid undersökningar och ingrepp
- tar snabbtest och laboratorieprover
- handleder och hjälper patienten med aktiviteter i det dagliga livet
- bedömer patientens näringstillstånd och vätskebalans
- utför kostbehandling vid olika sjukdomar
- använder kunskap om hur sjukdomar och läkemedelsbehandlingen inverkar på munhälsan
- identifierar problem i patientens hud- och fothälsa
- använder kunskap om sårtyper och sårtypernas behandlingsmetoder
- handleder patienten till tillräcklig vila
- utför patientens rörelseträning och ställningsvård
- visar att hen förstår smärtans betydelse för hälsan, funktionsförmågan och livskvaliteten
- observerar patientens smärta
- bedömer hur kraftig patientens smärta är
- byter ut en fortgående infusion av baslösning som inte innehåller läkemedel
- använder läkemedelsfria och medicinska smärtlindringsmetoder
- visar att hen förstår psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- uppmuntrar klienten att bli fri från rusmedel och leva utan beroende
- använder kunskap om palliativ vård och sorgprocessens faser
- utför palliativ vård

Att stöda funktionsförmågan

Den studerande

- använder kunskap om hur sjukdomar inverkar på patientens funktionsförmåga
- observerar och bedömer patientens funktionsförmåga och resurser samt förändringar i dem
- stöder och främjar patientens funktionsförmåga
- stöder och främjar patientens rehabilitering

- aktiverar patienten till motion
- handleder och assisterar patienten att röra på sig tryggt och använda hjälpmedel
- använder hälso- och välfärdsteknik
- handleder patienten i användningen av hälso- och välfärdsteknik

Utvärdering av arbetet

Den studerande

- dokumenterar och skriver ner observationer om patientens tillstånd och funktionsförmåga
- informerar om observationer gällande patientens tillstånd och funktionsförmåga
- utvärderar genomförandet av den patientspecifika planen

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för sjukvård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.12. Arbete inom munvård, 50 kp (107493)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- förebygger och förutser risk för våld
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- bemöter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet samt tydligt språk
- arbetar på ett professionellt sätt i utmanande klientsituationer
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Planering av arbetet

Den studerande

- planerar dagliga och veckovisa arbetsuppgifter
- bedömer hur brådskande vårdbehovet är och handleder klienten som medlem i teamet
- använder information om social- och hälsovårdens service- och avgiftssystem
- använder information om tjänster inom munhälsovården
- utför dagliga och regelbundet återkommande arbetsuppgifter, så att vårdmiljön är tillgänglig för verksamhet
- använder digitala verktyg, applikationer och miljöer i sitt arbete
- arbetar enligt arbetsplatsens rutiner vid anskaffning av material
- hanterar och lagrar material som används i arbetet

Aseptiskt arbete

Den studerande

- arbetar enligt kraven på hygien och aseptiska principer
- förbereder vårdmiljön med beaktande av ett aseptiskt arbetssätt
- använder och underhåller apparater och maskiner för munvård
- använder kunskap om serviceprocesser för instrumentvården och metoder för kvalitetskontroll

Arbete med munvård

Den studerande

- använder odontologisk yrkesterminologi
- använder kunskap om kroppens uppbyggnad och funktioner
- använder kunskap om tändernas morfologi samt huvudets anatomi och fysiologi
- använder kunskap om de vanligaste munsjukdomarna
- arbetar som arbetspar vid undersökning av munnen
- arbetar enligt klientens vårdplan
- förbereder åtgärderna enligt arbetsordningen samt reserverar rätt utrustning och material
- arbetar enligt arbetsordningen med att laga och ta bort en tand samt behandling av pulpa- och tandköttssjukdomar
- handleder klienten i samband med ingreppen
- använder kunskap om läkemedlen som används inom munvården
- hanterar och administrerar läkemedel i enlighet med enhetens plan för läkemedelsbehandling
- observerar klienten efter bedövning eller administrering av läkemedel
- identifierar symtom på komplikationer och handlar enligt situationen
- förstår strålsäkerheten och skyddar sig enligt instruktionerna
- använder kunskap om avbildningsmetoder inom munhälsovården
- arbetar som en del av vårdteamet i röntgenundersökning och bildutvecklingsprocessen
- dokumenterar klientens vårduppgifter i patientdatasystemet
- använder kunskap om munkirurgi, protetik, bettfysiologi och ortodontisk behandling

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för munvård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.13. Arbete med att främja munhälsa, 25 kp (107508)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter kunden och kundens närstående på ett uppskattande, respektfullt och jämlikt sätt
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet samt tydligt språk
- arbetar på ett professionellt sätt i utmanande klientsituationer
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna

Kunskapsunderlag för främjande av munhälsan

Den studerande

- visar att hen har förståelse för en frisk mun och kännetecknen för den
- använder kunskap om de vanligaste munsjukdomarna, förändringar i munnen och hur de uppstår
- använder kunskap om hur allmänsjukdomar och läkemedel inverkar på munhälsan samt om sambandet mellan munsjukdomar och allmänsjukdomar
- använder kunskap om tändernas utvecklingsskeden och vanliga störningar i utvecklingen
- identifierar normalbett och de vanligaste avvikelserna i bettet
- använder kunskap om hälsofrämjande metoder
- använder kunskap om kost, xylitol och fluor
- använder kunskap om hur rusmedel inverkar på munhälsan och om olika behandlingsalternativ

- använder kunskap om hur tobaks- och nikotinprodukter inverkar på munhälsan
- använder kunskap om utförandet av munhygien, hjälpmedel och produkter för munvård
- använder kunskap om aktuella utmaningar inom främjandet av munhälsan

Att främja klientens och klientgruppens munhälsa

Den studerande

- identifierar klientgruppens behov av handledning och gör upp en plan för främjande av munhälsan för klientgruppen
- förbereder främjandet av munhälsan enligt arbetsuppgiften i vårdmiljön och följer ett aseptiskt arbetssätt
- använder apparater, hjälpmedel och material för munvård
- tar reda på klientens munhälsa och behov av vård
- gör en undersökning av munhälsan
- gör tillsammans med klienten upp en plan för egenvård av munnen
- handleder i egenvård av munnen samt i val och användning av rätt hjälpmedel och produkter
- handleder klientgruppen i främjandet av munhälsan med beaktande av verksamhetsmiljön
- genomför handledningen av klientgruppen genom att använda olika handledningsmetoder
- dokumenterar klientens uppgifter och sina observationer om läget med munhälsan i patientdatasystemet

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för munvård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.14. Att främja delaktighet i funktionshinderarbete, 30 kp (107512)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell och sektorsövergripande arbetsgrupp
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- visar att hen förstår hur funktionsnedsättningen inverkar på klientens interaktion
- möter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- samarbetar med klienten och nätverket av närstående
- observerar klientens miner, gester och kroppsspråk
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- använder olika sinnesfunktioner och beröring i interaktionen på det sätt som situationen kräver
- lyssnar och är närvarande i interaktionssituationer
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationssätt och kommunikationsfärdigheter
- använder ett tydligt språk och kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- använder tolkningstjänst enligt klientens behov
- använder kunskap om klientens språk, kultur och åskådning
- använder två inhemska språk (svenska, finska eller samiska) och ett främmande språk i arbetsuppgifterna
- stöder och assisterar klienten i kontakten med de närstående
- stärker klientens positiva självbild och känsla av balans i livet

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- tar reda på klientens resurser och stödbehov
- tar reda på klientens intressen och mål
- deltar som en del av arbetsgruppen i att utarbeta klientplanen
- använder information om social- och hälsovårdstjänster, pedagogiska tjänster, förmåner samt tredje sektorns tjänster
- planerar arbetsuppgifterna enligt klientens funktionsförmåga, behov och mål
- planerar arbetsuppgifterna med beaktande av arbetsenhetens dagliga plan
- deltar som en del av arbetsgruppen i utvärderingen av klientens funktionsförmåga
- utvärderar genomförandet av den klientspecifika planen
- dokumenterar och informerar enligt lagstiftningen och arbetsenhetens anvisningar

Egna val i livet

Den studerande

- stöder klienten i genomförandet av självbestämmanderätten
- respekterar klientens integritet
- arbetar enligt klient- och serviceplanen
- assisterar klienten i att uppnå sina mål
- assisterar klienten att göra val och fatta beslut
- stöder klienten i att göra egna val i livet och att skapa en meningsfull vardag
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- använder ett resursorienterat arbetssätt

Att ta hand om sig själv och sitt hem

Den studerande

- främjar klientens förmåga att ta hand om sig själv och sin omgivning
- planerar aktiviteter i det dagliga livet tillsammans med klienten
- handleder och assisterar klienten i aktiviteter i det dagliga livet
- handleder och assisterar klienten i att sköta hemmet
- använder kunskap om näringsrekommendationerna
- handleder och assisterar klienten i livsmedelshygien
- handleder och assisterar klienten med inköp av livsmedel, matlagning och måltider
- handleder och assisterar klienten i aktiviteter som gäller säkerheten i hemmet
- ser till att omgivningen är säker, städad och tillgänglig
- handleder i att få hjälp och främja säkerheten i samarbete med andra aktörer

Att främja likabehandling och delaktighet

Den studerande

- främjar klientens möjligheter att påverka och vara aktiv i frågor som gäller det egna livet
- diskuterar tillsammans med klienten frågor som gäller klienten själv
- stöder klienten i att tänka igenom alternativ och göra val
- stöder klientens deltagande i den egna serviceprocessen
- planerar och förutser de kommande aktiviteterna tillsammans med klienten
- stöder och handleder klienten i att skapa och upprätthålla ett socialt nätverk
- stöder klientens deltagande i hobbyer, studier, dagverksamhet eller arbete
- stöder klientens deltagande i samhället
- handleder klienten i användningen av digitala verktyg, applikationer och miljöer
- handleder klienten i medieläskunnighet och digitala säkerhetsfärdigheter
- främjar klientens medieläskunnighet och digitala säkerhetsfärdigheter
- skapar möjligheter för klienten att uppleva sinnesförmågelser
- använder konst och kultur för att främja klientens delaktighet och en meningsfull vardag
- använder motion och aktiverande metoder för att främja klientens delaktighet och en meningsfull vardag

- använder naturen och omgivningen för att främja klientens delaktighet och en meningsfull vardag
- handleder klienterna individuellt och i grupp

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård, där personer med funktionsnedsättning bor, studerar, arbetar eller deltar i habilitering. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.15. Att upprätthålla och främja funktionsförmågan i funktionshinderarbete, 30 kp (107496)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp och ett mångprofessionellt nätverk
- lyssnar, diskuterar och samarbetar med medlemmarna i arbetsgemenskapen
- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- upprätthåller och främjar sin arbetsförmåga
- agerar i första hjälpen- och återupplivningssituationer med beaktande av särdragen inom funktionshinderarbete och larmar efter extra hjälp

Interaktion i yrket

Den studerande

- möter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- diskuterar och samarbetar med klienten och nätverket av närstående
- använder olika sinnesfunktioner och beröring i interaktionen
- identifierar hur det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- lyssnar och är närvarande i interaktionssituationer
- observerar klientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- använder aktiverande interaktionssätt
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet samt tolktjänst
- använder kunskap om klientens språk, kultur och åskådning
- stöder och hjälper klienten i kontakten med närstående
- stärker klientens positiva självbild och känsla av livskompetens
- ingår i en sektorsövergripande arbetsgrupp
- använder digitala verktyg som stöd för växelverkan

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- observerar och bedömer klientens hälsa och funktionsförmåga
- visar att hen förstår betydelsen av funktionshinderservice och stödåtgärder för klientens välbefinnande
- planerar arbetsuppgifterna enligt klientens funktionsförmåga, behov och mål
- planerar arbetsuppgifterna med beaktande av arbetsenhetens dagliga plan
- visar att hen förstår betydelsen av klientplanen
- deltar i att utarbeta klientplanen
- deltar i utvärderingen av genomförandet av klientplanen som en del av arbetsgruppen
- informerar och dokumenterar klientens hälsotillstånd och funktionsförmåga i arbetsgruppen
- visar att hen förstår strukturen, principerna och formerna för bedömningen av funktionsförmågan
- utvärderar genomförandet av den klientspecifika planen

Att upprätthålla och främja funktionsförmågan

Den studerande

- använder kunskap om funktionsnedsättnings särdrag i sitt arbete
- använder i sitt arbete kunskap om hur funktionsnedsättningar inverkar på klientens funktionsförmåga, kommunikation och beteende
- stöder klientens delaktighet i att upprätthålla och främja funktionsförmågan
- stöder klientens gestaltning av sin kropp
- ser till att omgivningen och tillgängligheten stöder klientens aktivitet och motion
- handleder och assisterar klienten i förflyttningssituationer och i att röra sig
- handleder klienten i användningen och underhållet av hjälpmedel
- använder hjälpmedel för att assistera klienten att flytta sig
- handleder klienten till hälsofrämjande motion
- handleder och stöder klienten att slappna av
- utför klientens ställningsvård och rörelseträning
- använder digitala verktyg, applikationer och miljöer

Att upprätthålla och främja välbefinnandet

Den studerande

- stöder klienten i att stärka och lära sig färdigheter för välbefinnande
- uppmuntrar klienten att samverka
- stöder klientens psykiska välbefinnande
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön
- stöder klienten i människo- och parrelationsfrågor samt i föräldraskap
- visar att hen har förståelse för psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- uppmuntrar klienten att bli fri från rusmedel och leva utan beroende
- använder kunskap om tjänster för mental hälsa, missbruk och beroende
- stöder klienten i krissituationer
- handleder klienten i att få hjälp och främja säkerheten
- förutser och handlar i utmanande klientsituationer

Att upprätthålla och främja hälsan

Den studerande

- observerar klientens allmäntillstånd och hälsotillstånd
- främjar klientens hälsa enligt klientplanen
- handleder och assisterar klienten i aktiviteter i det dagliga livet
- använder kunskap om faktorer i omgivningen som främjar och förebygger rehabilitering
- använder ett arbetssätt som stöder rehabiliteringen i klientens vardag
- observerar klientens näringstillstånd och vätskebalans

- handleder och motiverar klienten till hälsofrämjande kost
- sköter specialsituationer gällande klientens kost
- använder kunskap om hur munhälsan inverkar på klientens välbefinnande
- handleder och assisterar klienten i munvården
- handleder och assisterar klienten i vården av hud och fötter
- utför vårdrelaterade aktiviteter i klientarbetet
- handleder klienten i att främja den egna hälsan
- ser efter klientens vila och sömn
- använder hälso- och välfärdsteknik
- använder i sitt arbete kunskap om vården av en döende klient
- visar att hen förstår betydelsen av läkemedelsbehandling för en klient med funktionsnedsättning
- gör felfria dosberäkningar och enhetsomvandlingar
- utför läkemedelsbehandling inom det egna ansvarsområdet
- använder läkemedelsfria och medicinska smärtlindringsmetoder
- handleder och motiverar klienten i att utföra läkemedelsbehandlingen
- följer med hur klientens läkemedelsbehandling inverkar samt samverkan, biverkningar och skadeverkningar

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård, där personer med funktionsnedsättning bor eller deltar i rehabilitering. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.16. Att stärka klientens funktionsförmåga, 15 kp (107510)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett klient- och patientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetarskydds- och arbets säkerhetsanvisningarna
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Interaktion och handledning

Den studerande

- lyssnar och är närvarande i interaktionssituationer
- stöder klientens initiativ till interaktion och sätt att uttrycka sig
- visar att hen förstår hur sensoriska funktionsnedsättningar inverkar på klientens funktionsförmåga
- använder olika sinnesfunktioner och beröring i interaktionssituationer
- identifierar hur den egna inställningen och beteendet påverkar i interaktionssituationer
- handleder individer och grupper
- förebygger utmanande beteende hos klienten
- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgrupp
- informerar om och dokumenterar observationer om klientens funktionsförmåga och vardag

Att stödja den fysiska funktionsförmågan

Den studerande

- använder kunskap om människans grundläggande rörlighet
- bedömer klientens resurser och behov av stöd gällande den fysiska funktionsförmågan
- stöder klienten i att gestalta kroppen och skapa en god kroppsrelation
- anpassar klientens omgivning så att den är trygg och främjar rörligheten
- handleder klienten i användningen av hjälpmedel som stöder rörligheten
- handleder och assisterar utgående från naturliga rörelsemodeller
- beaktar klientens resurser och använder ergonomiska principer i de situationer då hen assisterar klienten
- utför ställningsvård som stöder klientens aktiviteter och rörlighet
- handleder och stöder klienten att slappna av
- handleder klienten i aktiviteter som stöder balans och rörlighet
- använder kunskap om faktorer som främjar arbets- och funktionsförmågan

Att stödja den kognitiva och psykosociala funktionsförmågan

Den studerande

- identifierar klientens resurser i fråga om den kognitiva och psykosociala funktionsförmågan
- identifierar klientens behov av stöd för den kognitiva och psykosociala funktionsförmågan
- bedömer klientens resurser och behov av stöd när det gäller den kognitiva och psykosociala funktionsförmågan
- utreder klientens intressen

- motiverar klienten att delta och samarbeta
- skapar möjligheter för klienten att uppleva sinnesförmågelser
- använder omgivningen för att främja klientens delaktighet och en meningsfull vardag
- använder aktiverande metoder för att handleda klienten
- stöder klienten i hanteringen av vardagen
- stöder klientens psykiska välbefinnande
- stöder klientens emotionella färdigheter
- handleder klienten i användningen av digitala verktyg, applikationer och miljöer
- stöder och handleder klienten i kontakten med de närstående
- stöder och handleder klienten i att skapa och upprätthålla ett socialt nätverk

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkeskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare med att främja klienternas funktionsförmåga i miljöer, där de bor, får vård, deltar i habilitering eller använder tjänster. Till de delar som den yrkeskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkeskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkeskicklighet förutsätter.

2.17. Sårvård, 15 kp (107499)

Krav på yrkeskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetarskydds- och arbets säkerhetsanvisningarna
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att utvärdera behovet av vård och planera vården

Den studerande

- använder kunskap om kroppens uppbyggnad och funktioner
- använder kunskap om sårtyper
- använder kunskap om klassificering av sår
- använder kunskap om faktorer som hör samman med uppkomsten av sår
- använder kunskap om faktorer som hör samman med sår läkning
- diskuterar observationer gällande sår vården med klienten och klientens närstående
- samarbetar med klienten och de närstående
- väljer de redskap och produkter som ska användas vid sårvård enligt vårdanvisningen
- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgrupp

Att utföra och utvärdera vården

Den studerande

- förebygger smärta i samband med klientens sårvård
- vårdar klientens sår enligt vårdanvisningen
- bedömer sår läkningen hos klienten med olika metoder
- identifierar förändringar i såret
- bedömer klientens sårsmärta med hjälp av en smärtmätare
- observerar klientens allmäntillstånd
- bedömer svullnaden i klientens extremitet och utför behandlingen av svullnaden enligt klientens vårdanvisning
- handleder klienten och de närstående i att utföra egenvård av såret
- dokumenterar och antecknar observationer om klientens mående, smärta, sår läkning och sårvård i klientdatasystemet
- informerar om observationer gällande klientens tillstånd och sår läkning

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.18. Arbete med akuta situationer för äldre, 15 kp (107517)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Utvärdering och planering av vårdbehovet

Den studerande

- använder en proaktiv vårdplan
- använder serviceplanen
- använder kunskap om mediciner och sjukdomar
- observerar symtom
- undersöker vitala funktioner enligt arbetsenhetens anvisningar
- går igenom resultaten för en skadad patient enligt arbetsenhetens anvisningar
- använder olika undersökningsmätare och tolkar resultaten enligt det egna ansvarsområdet
- identifierar förändringar i tillståndet
- identifierar förändringar i den äldres tillstånd som orsakas av åldrande och sjukdomar
- visar att hen förstår hur livssituationen inverkar på förändringar i tillståndet
- dokumenterar, antecknar och informerar om situationen till den mångprofessionella arbetsgruppen

Att utföra och utvärdera vården

Den studerande

- beaktar säkerställandet av den äldres vitala funktioner i sitt arbete
- följer regelbundet och systematiskt upp hur den äldre mår
- utför vårdåtgärder enligt symtomen
- utför läkemedelsbehandling inom det egna ansvarsområdet
- bedömer resultatet av vården
- dokumenterar och antecknar vårdåtgärderna hen vidtar
- informerar enligt arbetsenhetens rutiner
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- agerar i första hjälpen-situationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp

Att utföra fortsatt vård

Den studerande

- tar reda på anvisningarna för den fortsatta vården enligt enhetens anvisningar
- planerar den fortsatta vården av den äldre inom det egna ansvarsområdet
- utför fortsatt vård av äldre inom det egna ansvarsområdet
- utvärderar, dokumenterar och informerar om utförd vård och åtgärder som vidtagits
- informerar nätverket av närstående inom det egna ansvarsområdet

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

närvårdare i en miljö för social- och hälsovård, där äldre personer bor, får vård eller deltar i rehabilitering. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.19. Vårdarbete inom immobilisering, 15 kp (107511)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan

Att ta emot klienten

Den studerande

- planerar arbetsuppgifterna och ordningsföljden för dem
- förebygger risk för våld i sitt arbete
- använder kunskap om behandling av olika frakturtyper och ledbandsskador
- använder kunskap om gipsningsmaterial
- förbereder vårdutrymmet samt reserverar vårdutrustning och stödmaterial
- kontrollerar att utrustningen fungerar och använder utrustningen enligt anvisningarna
- bedömer klientens behov av immobilisering som medlem i arbetsgruppen
- förbereder klienten för immobilisering

Att utföra vårdarbete inom immobilisering

Den studerande

- observerar klientens tillstånd och smärta
- utför klientens smärtbehandling inom det egna ansvarsområdet
- handleder patienten under ingreppet
- använder kunskap om komplikationer i samband med immobilisering
- förebygger komplikationer i samband med immobilisering
- informerar arbetsgruppen om observationer i anslutning till komplikationen
- iakttar hudens tillstånd hos kunden
- identifierar problem i klientens hudhälsa
- vårdar patientens hud och sårområden
- arbetar med sårvård på ett aseptiskt sätt
- stöder frakturen som en del av arbetsgruppen
- använder polstring inuti gipset på korrekt sätt utgående från materialet
- assisterar vid reponering av extremiteten
- använder de vanligaste materialen för immobilisering
- använder de vanligaste tillämpningarna för immobilisering för övre och nedre extremitet
- bedömer frakturpatientens behov av hjälpmedel som medlem i arbetsgruppen
- justerar den färdiga ortosen enligt klientens behov
- justerar kryckorna så att de passar klienten
- utför behandling av ledbandsskador inom det egna ansvarsområdet
- använder gipssåg och gipssax för att avlägsna gipset
- underhåller arbetslokalen och vårdutrustningen
- ser till att materialen fylls på

Fortsatt vård

Den studerande

- planerar och utför den fortsatta vården av klienten som en del av en mångprofessionell arbetsgrupp
- handleder patienten i att använda stödredskap och hjälpmedel
- handleder klienten i att gå med kryckor
- handleder patienten i hemvården av huden och sårområdet
- handleder klienten och nätverket av närstående i den fortsatta vården och hemvården

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för immobilisering. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.20. Arbete inom fotvård, 15 kp (107506)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- iakttar klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Planering av arbetet

Den studerande

- planerar de dagliga arbetsuppgifterna med beaktande av arbetsenhetens helhetssituation
- undersöker med hjälp av olika metoder behoven av fotvård hos klienter i olika åldrar
- beaktar i undersökningen hur klientens sjukdomar inverkar på fothälsan
- gör upp en fotvårdsplan för klienten utifrån vårdbehovet
- planerar arbetsuppgifterna enligt klientens behov
- väljer arbetsredskap, material, tillbehör och produkter för fotvård som lämpar sig för klienten

Att utföra och utvärdera arbetet

Den studerande

- följer fotvårdsplanen
- använder redskap och apparater som behövs i fotvårdsarbetet på ett säkert sätt
- vårdar förändringar i huden och naglarna på klientens fötter
- använder färdiga avlastningsprodukter i sitt arbete på ett klientorienterat sätt
- handleder klienten i användningen av en avlastningsprodukt med beaktande av klientens funktionsförmåga
- masserar klientens fötter
- känner till systemet för fotvårdstjänster
- använder kunskap om läkemedel som används för vården av fötterna, huden och naglarna
- handleder klienten i att utföra läkemedelsbehandlingen
- handleder klienten och de närstående i att utföra egenvård av fötterna
- dokumenterar den utförda vården i klientdatasystemet
- ser till att arbetsmiljön är ren och städad
- underhåller redskapen och apparaterna som behövs i fotvårdsarbetet
- lämnar in redskap och apparater som inte fungerar till service enligt anvisningarna

- använder arbetsenhetens digitala teknik
- ger första hjälpen vid olyckor och i livshotande första hjälpen-situationer

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att sköta klientens fötter i en miljö för social- och hälsovård eller hemma hos klienten inom närvårdarens ansvarsområde. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.21. Att främja barns och ungas mentala färdigheter, 15 kp (107518)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- visar att hen förstår risk- och skyddsfaktorer i barns och ungas uppväxt och utveckling
- planerar arbetsuppgifterna enligt barnens och de ungas individuella behov
- planerar verksamhet som främjar mentala färdigheter tillsammans med barnen eller de unga samt arbetsgruppen
- använder i sitt arbete information om barn-, ungdoms- och familjetjänster
- visar att hen förstår barnskyddets möjligheter att stödja individen och familjen
- dokumenterar och informerar enligt lagstiftningen och arbets enhetens anvisningar
- utvärderar genomförandet av verksamhet som främjar mentala färdigheter tillsammans med barnet eller den unga samt arbetsgruppen
- utvärderar genomförandet av klientplanen
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete

Interaktion med barn, unga och de närstående

Den studerande

- möter klienten, de närstående och nätverket av närstående med respekt
- beaktar barnens, de ungas och familjernas mångfald samt olika livssituationer
- anpassar sin interaktion, så att den svarar mot barnets eller den ungas utvecklingskede
- uppmuntrar till interaktion
- arbetar professionellt i utmanande situationer som en del av arbetsgruppen
- identifierar mobbning, trakasserier och diskriminering samt arbetar enligt arbets enhetens anvisningar

Verksamhet som främjar mentala färdigheter

Den studerande

- följer klientplanen
- stöder deltagandet i gruppen samt grupp bildningen
- stöder känslö- och självregleringsfärdigheterna
- stöder och stärker en positiv uppfattning om en själv

- använder aktiverande metoder
- använder kunskap om psykiska problem, riskanvändning av rusmedel och beroenden samt de skador de orsakar
- använder kunskap om neuropsykiatriska utmaningar
- uppmuntrar till att knyta kamratrelationer

Att stärka färdigheterna i att ta hand om sig själv

Den studerande

- handleder barnet eller den unga till daglig motion och utomhusaktiviteter
- stöder barnet eller den unga i att få tillräckligt med vila, sömn och avkoppling
- stöder barnet eller den unga i att sköta hygien
- handleder barnet eller den unga i att hitta kost som stöder välbefinnandet
- handleder till lugna måltider och att äta tillsammans
- handleder barnet, den unga eller vårdnadshavaren att ha en regelbunden dagsrytm och rutiner
- handleder barnet eller den unga i att stärka sina säkerhetsfärdigheter

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare med att främja barns eller ungas mentala färdigheter i en miljö för pedagogisk verksamhet eller social- och hälsovård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.22. Arbete inom barnskyddet, 15 kp (107491)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik och att följa lagstiftningen

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- följer skyldigheten att till polisen anmäla misstanke om våld och sexualbrott mot barn
- arbetar enligt principerna för förebyggande och barn- och familjeinriktat barnskyddsarbete
- arbetar enligt arbetsplatsens plan för egenkontroll, säkerhet och korrekt bemötande
- dokumenterar enligt lagstiftningen och arbetsenhetens anvisningar
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbetssäkerhet
- arbetar enligt kraven på hygien
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- identifierar risk- och skyddsfaktorer i uppväxt och utveckling
- identifierar barnets, den ungas och familjens behov av stöd
- diskuterar om orsaker till oro som hen observerat
- visar att hen förstår behovet av barnskydd
- handleder barnet, den unga och familjen i användningen av tjänsterna
- håller regelbunden kontakt med barnets eller den ungas föräldrar
- gör det möjligt för barnet och den unga att hålla kontakt med sitt nätverk av närstående
- använder kunskap om barnskyddslagens begränsningar vid vård utom hemmet
- använder metoder för familjearbete enligt närvårdarens arbetsbeskrivning och ansvar

Interaktion med barnet, den unga och familjen

Den studerande

- möter barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående med respekt
- identifierar hur det egna sättet att uttrycka sig och beteendet påverkar i interaktionssituationer
- beaktar mångfalden av barn, unga, familjer och nätverk av närstående
- fungerar som en positiv modell för interaktion
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- arbetar professionellt i interaktionssituationer

Att stöda barn och unga i vardagen

Den studerande

- planerar sitt arbete i samarbete med arbetsgruppen
- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp
- följer klientplanen
- identifierar barnets och den ungas åsikt i frågor som gäller hen själv
- använder ett resursorienterat arbetssätt

- använder kunskap om familjernas olika livssituationer och hur de inverkar på välbefinnandet hos barnet, den unga, familjen och nätverket av närstående
- använder kunskap om barns och ungas uppväxt, utveckling och lärande
- visar att hen förstår hur störningar i utvecklingen inverkar på barns och ungas uppväxt och utveckling
- observerar och stöder barnets och den ungas vardag
- handleder barnet och den unga i vardagsfärdigheter
- ser till säkerheten i barnets och den ungas fysiska, psykiska och sociala miljö
- identifierar barnets, den ungas och familjens resurser och styrkor
- stöder barnets och den ungas självkänsla
- förebygger mobbning, trakasserier, diskriminering och våld samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- använder arbetsmetoder och arbetsredskap som främjar delaktigheten
- främjar barnets och den ungas förmåga att fungera i en kamratgrupp
- använder digitala verktyg, applikationer och miljöer i sin verksamhet
- handleder och främjar barns och ungas medieläskunnighet och digitala säkerhetsfärdigheter
- beaktar klientens könsidentitet och identifierar mångfalden av kön

Handledning i utmanande livssituationer

Den studerande

- visar att hen förstår psykiska problem samt riskanvändning och beroenden av rusmedel
- visar att hen förstår hur traumatiska upplevelser inverkar på barns och ungas utveckling och beteende
- stöder barnet och den unga i krissituationer
- identifierar familjevåld och våld i nära relationer

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård, där man utför barnskyddsarbete. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.23. Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende för olika klientgrupper, 15 kp (107501)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- stöder och stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt kraven på hygien
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- använder kunskap om faktorer som främjar den mentala hälsan
- använder kunskap om risk- och skyddsfaktorer som hör samman med klientens mentala hälsa, rusmedelsanvändning och beroende
- identifierar klientens behov av vård och stöd som hör samman med den mentala hälsan, användning av rusmedel och beroende
- planerar verksamhet som främjar den mentala hälsan, frihet från rusmedel och tillfrisknande från beroende tillsammans med klienten och arbetsgruppen
- planerar sina arbetsuppgifter enligt klientens individuella behov
- identifierar arbetets centrala belastningsfaktorer
- identifierar mobbning, trakasserier och diskriminering samt arbetar enligt arbetsenhetens anvisningar
- dokumenterar och informerar enligt lagstiftningen och arbetsenhetens anvisningar
- utvärderar genomförandet av den klientspecifika planen tillsammans med arbetsgruppen

Interaktion i yrket

Den studerande

- bemöter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- visar att hen förstår betydelsen av dialog i arbetsrelationen med klienten
- lyssnar och är närvarande i interaktionssituationer
- beaktar hur miner, gester och det egna beteendet påverkar i interaktionssituationer
- identifierar klientens försvarsmekanismer i interaktionsrelationen
- arbetar professionellt i utmanande situationer som en del av arbetsgruppen
- samarbetar med klientens mångprofessionella nätverk
- visar att hen förstår hur språk, kultur och åskådning påverkar i interaktionssituationer
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- stöder klientens sexuella välbefinnande och mångfalden av kön

Arbete med mental hälsa, missbruk och beroende

Den studerande

- arbetar enligt klientplanen
- stöder klientens mentala hälsa, frihet från rusmedel och tillfrisknande från beroenden i vardagssituationer
- stöder klienten i hanteringen av vardagen

- främjar klientens delaktighet och möjligheter till aktiviteter
- handleder klienten om tjänster för mental hälsa, missbruk och beroende
- handleder klienten i att främja hälsan
- handleder klienten till motion och utomhusvistelse
- använder aktiverande metoder för arbetet med den mentala hälsan, missbruk och beroende
- använder kunskap om betydelsen av läkemedelsbehandling i arbetet med den mentala hälsan, missbruk och beroende
- utför läkemedelsbehandlingen för klienterna inom arbetet med mental hälsa och missbruk på ett säkert sätt
- använder kunskap om neuropsykiatriska utmaningar

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter med att främja klientens psykiska välbefinnande, mentala hälsa och rusmedelsfrihet genom att arbeta som närvårdare i miljöer för pedagogisk verksamhet, utbildning eller social- och hälsovård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.24. Arbete i situationer med många patienter och storolyckor, 15 kp (107495)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt regionens anvisningar gällande många patienter och storolyckor
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- använder evidensbaserad kunskap
- använder kunskap om arbete med många patienter och storolyckor
- använder kunskap om roller, uppdrag och ansvarsområden inom ledningen vid storolyckor
- verkar inom det egna ansvarsområdet och följer ledningen enligt områdets anvisningar
- tar emot eller ger ett första meddelande om situationen
- deltar som medlem i arbetsgruppen i transporten av patienten enligt sitt ansvarsområde
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling

Kommunikation

Den studerande

- visar att hen förstår kommunikationsansvaret vid situationer med många patienter och storolyckor
- arbetar enligt kommunikationsanvisningarna för många patienter och storolyckor
- anmäler sig på situationsplatsen
- använder myndighetsnätet enligt regionens anvisningar
- kommunicerar med andra aktörer i myndighetsnätet

Klassificering

Den studerande

- förstår olika myndigheters roller i klassificeringen
- använder triagesystemet
- utförd primär triage inom det egna ansvarsområdet som en del av ett mångprofessionellt team
- utför sekundär triage inom det egna ansvarsområdet som en del av ett mångprofessionellt team
- fyller i triagekortet

Arbetarskydd

Den studerande

- följer enhetens anvisningar gällande många patienter och arbetarskydd
- identifierar riskfaktorer vid situationer med många patienter och storolyckor
- skyddar sig själv och arbetsteamet på det sätt som situationen kräver
- placerar den egna vårdenheten på situationsplatsen
- använder personlig skyddsutrustning
- använder kunskap om faktorer som främjar arbetsförmågan

Vård

Den studerande

- observerar patientens tillstånd
- förutser förändringar i patientens tillstånd
- utför undersökningarna och upprepar dem regelbundet enligt anvisningarna
- utför nödvändiga grundmätningar och kan arbeta på det sätt som de kräver
- beaktar möjligheterna till fel i mätningarna
- utför nödvändiga vårdåtgärder vid situationer med många patienter och storolyckor
- beaktar klassificeringen av vården i sitt arbete
- fyller i triagekortet och blanketten för en stor olycka
- informerar det mångprofessionella teamet om patientens tillstånd och förändringarna i sekundär triage
- ger information till platsen för fortsatt vård
- hänvisar de inblandade till krishjälp
- beaktar stresssymptomen som undantagssituationen orsakar hos de inblandade

Utvärdering av arbetet

Den studerande

- avslutar uppgiften enligt områdets rutiner
- underhåller och fyller på enheten för prehospitalet akutsjukvård
- utvärderar det egna och teamets arbete efter en storolycka med många patienter
- deltar i debriefingsamtal

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i situationer med många patienter och storolyckor. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt. Kunnande i situationer med många patienter och storolyckor kan också visas i en simulering som planerats i samarbete med sakkunniga inom arbetslivet.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.25. Provtagning i vårdarbetet, 15 kp (107498)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- stärker klientens självbestämmanderätt
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer sekretess-, dataskydds- och tystnadsplikt
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Planering av provtagning

Den studerande

- arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp enligt det egna ansvarsområdet
- planerar klientens provtagning enligt remiss om laboratorieundersökning
- förstår laboratorieundersökningsprocessen och laboratorieservicesystemet
- förstår de vanligaste laboratorieundersökningarna och undersökningsförkortningarna
- förstår social- och hälsovårdens service- och avgiftssystem
- handleder klienten i förberedelserna inför provtagningen
- använder arbetsenhetens klientdatasystem
- förbereder den utrustning och arbetsmiljö som behövs för provtagningen
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete

Arbete i provtagningssituationen

Den studerande

- bemöter klienten med respekt
- kontrollerar klientens identitet
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- handleder klienten i olika skeden av provtagningssituationen
- tar laboratorieprover på klienten enligt arbetsenhetens anvisningar
- använder branschens arbetsmetoder
- använder branschens utrustning och material
- observerar klientens tillstånd i samband med provtagningen
- behandlar, förvarar och skickar prover enligt arbetsenhetens anvisningar
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbetsenhetens rutiner
- arbetar på ett professionellt sätt i utmanande klientsituationer
- agerar i första hjälpen-situationer som medlem i arbetsgruppen och lärmar efter extra hjälp

Utvärdering av provtagningen

Den studerande

- tolkar resultaten av laboratorieundersökningarna enligt det egna ansvarsområdet
- förstår klientens vård- och servicekedja
- beaktar kontinuiteten i klientens vård
- handleder klienten i tjänsterna och användningen av digitala tjänster
- dokumenterar klientens provtagning enligt anvisningarna

- underhåller den utrustning som behövs vid provtagningen och kontrollerar tillgången till material

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för provtagning. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.26. Arbete inom palliativ vård, 15 kp (107515)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer rekommendationerna och bestämmelserna om palliativ vård
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- stärker klientens självbestämmanderätt
- följer livstestamentet för personer i livets slutskede
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- iakttar dataskydds- och tystnadsplikt
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Interaktion i yrket

Den studerande

- stöder klientens delaktighet i diskussioner om vården
- använder information om tjänster och former av psykosocialt stöd i klientens vård
- bemöter en människa i livets slutskede och nätverket av närstående med värdighet
- arbetar med beaktande av livssituationen och kulturen för en person i livets slutskede
- beaktar de psykiska och andliga behoven i livets slutskede
- beaktar de sociala behoven i livets slutskede

Att utföra av palliativ vård

Den studerande

- använder kunskap om palliativ vård i vården av kroniskt progressiva sjukdomar
- genomför den proaktiva vårdplanen
- följer vårdplanen för vård i livets slutskede
- identifierar särdrag hos sjukdomar
- identifierar fysiska förändringar
- identifierar förändringar i tillståndet
- utför grundvård
- utför vård utifrån symtom i det palliativa vårdarbetet
- utför läkemedelsfri och medicinsk smärtbehandling
- observerar och behandlar munrelaterade problem
- observerar och behandlar hudrelaterade problem
- utför ställningsvård i livets slutskede
- gör det möjligt för närstående att delta i vården i livets slutskede
- dokumenterar och antecknar enligt arbetsenhetens anvisningar

Vård i livets slutskede

Den studerande

- beaktar klientens och de närståendes behov av psykiskt, socialt och andligt stöd i vårdarbetet
- tar hand om den avlidna med värdighet och enligt verksamhetsmiljöns anvisningar

- ser i enlighet med sitt ansvarsområde till att informationen om dödsfallet och de nödvändiga åtgärderna förmedlas till närstående och myndigheter
- stöder den döendes närstående
- hanterar sina egna känslor på ett professionellt sätt i vården av en döende

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för palliativ vård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.27. Arbete inom perioperativ vård, 15 kp (107519)

Krav på yrkesskicklighet

följer yrkesetiska principer

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- använder arbetsenhetens digitala teknik och patientdatasystem
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Perioperativt vårdarbete

Den studerande

- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgrupp
- arbetar enligt operationsplanen inom det egna ansvarsområdet
- visar att hen förstår hur ingreppet påverkar patienten
- handleder patienten i olika skeden av ingreppet
- använder kunskap om hur anestesi inverkar på patienten
- hanterar medicinska gasanordningar på ett säkert sätt
- arbetar med beaktande av olika renhetsklasser
- arbetar på ett strålsäkert sätt
- förbereder den sterila miljön för ingreppet
- förbereder operationsbordet och nödvändig utrustning inom det egna ansvarsområdet
- samarbetar med patienten
- placerar patienten i den operationsställning som krävs vid ingreppet i samarbete med arbetsgruppen
- beaktar patientens kroppsuppbyggnad och kroppsfunktion när hen placerar patienten i operationsställningen
- bedömer patientens operationsställning före och efter ingreppet
- ändrar vid behov operationsställningen utifrån observationer
- använder ett tydligt språk
- agerar i första hjälpen-situationer som medlem i arbetsgruppen och larmar efter extra hjälp
- använder utrustning och apparater på ett säkert sätt
- rengör, underhåller och fyller på utrustningen
- rengör och underhåller vårdmiljön
- dokumenterar och antecknar enligt nationella principer
- informerar om patientens vård och planen för den i enlighet med sitt ansvarsområde

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för perioperativ vård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.28. Kommunikation på lätt språk i klientarbetet, 15 kp (107492)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt etiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetskraven
- arbetar på ett klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling.

Att kommunicera på lätt språk

Den studerande

- använder kunskap om olika klientgruppers behov i kommunikationen
- använder kunskap om lätt språk och tydlig kommunikation
- talar på lätt språk enligt klientens behov
- använder tydliga bilder i kommunikationen enligt klientens behov
- använder metoder för konkretisering som stöd för kommunikationen på lätt språk
- handleder klienten till att använda tillförlitliga informationskällor enligt klientens intresse

Språkmedvetna arbetssätt

Den studerande

- använder kunskap om språkmedvetenhet
- kommunicerar på ett språkmedvetet sätt med medlemmarna i arbetsgemenskapen och andra intressentgrupper
- beaktar klientens språkliga färdigheter och anpassar sin kommunikation
- handleder klienten på ett språkmedvetet sätt
- ser till att klienten förstår

Att producera och använda material på lätt språk

Den studerande

- planerar material som utgår från klienten med beaktande av anvisningarna för lätt språk
- producerar material på lätt språk med de arbetsverktyg som är tillgängliga i arbetsmiljön
- använder de material som hen utarbetat utgående från klienten
- använder färdigt producerat lättläst material i klientarbetet och iakttar upphovsrätten
- utvärderar materialets lämplighet och bearbetar materialet utifrån respons och sina observationer
- beaktar materialens tillgänglighet

Teknik som stöd i kommunikationen

Den studerande

- använder kunskap om teknisk utrustning och verktyg som stöder kommunikationen
- använder kunskap om tillgänglighet samt tillgängliga digitala tjänster och verktyg enligt målgrupp
- handleder och assisterar klienten i kommunikationen med hjälp av en digital enhet för kommunikation
- handleder klienten i användningen av digitala hjälpmedel för tillgänglighet

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter med klienter. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter

2.29. Arbete inom specialiserad munvård, 15 kp (107500)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningarna för sekretess, tystnadsplikt, dataskydds och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att utföra specialiserad munvård

Den studerande

- använder kunskap om vårdåtgärder
- använder odontologisk yrkesterminologi
- arbetar professionellt i interaktionssituationer
- samarbetar i ett mångprofessionellt team och ett mångprofessionellt nätverk
- använder digitala verktyg, applikationer och miljöer i sin verksamhet
- använder de vanligaste apparaterna och maskinerna för munvård i behandlingsrummet
- underhåller de vanligaste apparaterna och maskinerna för munvård i behandlingsrummet
- planerar och utför dagliga arbetsuppgifter, så att vårdmiljön är tillgänglig för verksamhet med beaktande av ett aseptiskt arbetssätt
- skaffar information om klientens munhälsa utifrån förhandsuppgifterna och klinisk undersökning som medlem av teamet
- arbetar som arbetspar i undersökning av munnen och för in klientens vårduppgifter i patientdatasystemet
- förbereder ingreppen enligt arbetsordningen samt reserverar rätt utrustning och material
- arbetar med ingrepp inom specialiserad munvård som en del av ett team
- handleder klienten i samband med ingreppen
- agerar i första hjälpen-situationer som medlem i arbetsgruppen och lärmar efter extra hjälp

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för specialiserad munvård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.30. Att främja munhälsa för olika klientgrupper, 15 kp (107497)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar enligt handlednings-, kontakt- och anmälningsskyldigheten inom social- och hälsovården
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- följer arbetarskydds- och arbets säkerhetsanvisningarna
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Interaktion i yrket

Den studerande

- handlar på ett jämställt och jämlikt sätt
- bemöter klienten och nätverket av närstående på ett respektfullt sätt
- samarbetar med klienten och de närstående
- anpassar sitt sätt att uttrycka sig, så att det svarar mot klientens kommunikationsfärdigheter
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet samt tydligt språk
- förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering samt ingriper i dessa enligt arbets enhetens rutiner
- förebygger och förutser risk för våld i sitt arbete
- arbetar på ett professionellt sätt i utmanande klientsituationer
- agerar i första hjälpen-situationer som medlem i arbetsgruppen och lärmar efter extra hjälp

Att främja munhälsan

Den studerande

- arbetar inom en mångprofessionell arbetsgrupp
- använder klientplanen i sitt arbete
- använder kunskap om tändernas utvecklingsfaser
- använder kunskap om munhälsa och förändringar i munhälsan
- använder kunskap om hälsofrämjande metoder i sitt arbete
- förstår vilken betydelse kost, xylitol och fluor har för hälsan
- förstår betydelsen av munhygien för hälsan
- använder kunskap om munsjukdomar, förändringar i munnen och hur de uppstår
- använder kunskap om hur munsjukdomar inverkar på hälsan
- använder kunskap om hur sjukdomar och läkemedel inverkar på munhälsan
- använder kunskap om hur rusmedel och nikotinpreparat inverkar på munhälsan
- använder information om tjänster inom munhälsan

Främjande av klientens munhälsa

Den studerande

- undersöker klientens munhälsa
- gör en undersökning av munhälsan

- rengör klientens mun och tandprotes
- väljer tillsammans med klienten lämpliga hjälpmedel och produkter för egenvård av munnen
- gör tillsammans med klienten upp en plan för egenvård av munnen
- handleder klienten och de närstående i egenvård av munnen
- dokumenterar och antecknar observationer om klientens munhälsa
- informerar om observationer i klientens mun

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare med att främja munhälsa i miljöer för social- och hälsovård eller

pedagogisk verksamhet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.31. Att främja funktionsförmågan med hälso- och välfärdsteknik, 15 kp (107503)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- arbetar enligt yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- iakttar sekretess och tystnadsplikt
- följer anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- arbetar enligt arbetsplatsens säkerhetsplan
- arbetar enligt hygienkraven
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling.
- använder evidensbaserad kunskap

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- använder information om hälso- och välfärdstekniska applikationer och apparater i sitt arbete
- observerar klientens funktionsförmåga och behov
- diskuterar behov och möjligheter i fråga om hälso- och välfärdsteknik med klienten och de närstående
- beaktar tillgängligheten
- gör upp en plan för klienten om användningen av hälso- och välfärdsteknik
- utvärderar och dokumenterar genomförandet av sin plan

Handledning av klienten i användningen av hälso- och välfärdsteknik

Den studerande

- lyssnar på klienten och använder ett tydligt språk
- försäkrar sig om att klienten förstår
- möter klienten via distansförbindelse
- handleder klienten och de närstående i inköpsprocessen av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten och nätverket av närstående i användningen av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten att upprätthålla sin hälsa med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten att röra på sig med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten till socialt umgänge med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten till delaktighet med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten i att upprätthålla det psykiska välbefinnandet med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- handleder klienten i att bli självständig med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- stärker klientens trygghetskänsla med hjälp av hälso- och välfärdsteknik
- testar att utrustningen och apparaterna för hälso- och välfärdsteknik fungerar och är säkra att använda

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i miljöer för social- och hälsovård, pedagogisk verksamhet eller utbildning. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.32. Aktiverande metoder för att främja välbefinnande, 15 kp (107513)

Krav på yrkesskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer anvisningarna för arbetarskydd och arbets säkerhet
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt ergonomiska principer
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Planering och utvärdering av arbetet

Den studerande

- visar att hen förstår betydelsen av konst, kultur och natur för människans välbefinnande och hälsa
- använder kunskap om konstorienterade metoder, naturen, djurassisterad verksamhet och motion
- planerar sitt arbete tillsammans med arbetsgruppen enligt klientgruppens behov
- stöder klientens delaktighet i planeringen och genomförandet av verksamheten
- beaktar tillgängligheten och åtkomligheten i sitt arbete
- bedömer och dokumenterar hur aktiverande metoder inverkar på klientens välbefinnande

Interaktion och handledning

Den studerande

- möjliggör genom sitt arbete en trygg och tolerant atmosfär
- uppmuntrar klienten att uttrycka sig själv
- handleder och stöder det sociala umgänget under aktiviteterna
- handleder och stöder interaktionen under aktiviteterna
- använder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter talet
- väljer handledningsmetoder enligt klientens och klientgruppernas behov
- handleder individer och grupper
- arbetar på ett resursorienterat sätt

Motion och naturorienterade metoder

Den studerande

- använder närmiljön och naturen i sitt arbete med klienten på ett etiskt hållbart sätt
- ger klienten och nätverket av närstående information om naturtjänster och djurassisterade tjänster
- uppmuntrar klienten att bekanta sig med möjligheterna i naturen och närmiljön
- använder sinnesupplevelser i naturen i klientarbetet
- använder naturmaterial i klientarbetet
- motiverar klienten att röra sig i naturen
- använder avkopplande metoder i naturen och närmiljön
- använder kunskap om allemansrätten och rätten att använda naturorienterade metoder

Kulturellt välbefinnande och konstorienterade metoder

Den studerande

- använder konstorienterade metoder i sitt arbete med klienten
- ger klienten och nätverket av närstående information om konst- och kulturtjänster
- uppmuntrar klienten och gruppen att använda konst- och kulturtjänster
- handleder klienten i att bekanta sig med kulturarvet och den kulturell mångfalden
- handleder klienten i att delta i hobbyer
- handleder klienten i att delta i aktiviteter i sociala nätverk
- handleder klienten i att välja lämpliga konstmetoder, redskap och material
- inspirerar klienterna till kreativ och experimentell verksamhet

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkeskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare med att främja klientens välbefinnande i en miljö för pedagogisk verksamhet eller social- och hälsovård. Till de delar som den yrkeskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkeskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkeskicklighet förutsätter.

2.33. Arbete med vård av nyfödda och spädbarn, 15 kp (107522)

Krav på yrkeskicklighet

Yrkesetik samt att följa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar

Den studerande

- följer yrkesetiska principer
- följer lagstiftning, föreskrifter, rekommendationer och anvisningar
- följer kvalitetsrekommendationerna och planen för egenkontroll
- arbetar på ett patient- och klientsäkert sätt
- följer anvisningar om sekretess, dataskydd och datasäkerhet
- följer arbetarskydds- och arbets säkerhetsanvisningarna
- arbetar enligt hygienkrav och aseptiska principer
- arbetar enligt principerna för ergonomi
- arbetar enligt principerna för hållbar utveckling
- använder evidensbaserad kunskap

Att ingå i en arbetsgemenskap

Den studerande

- arbetar som en del av en mångprofessionell arbetsgrupp
- förebygger olycksfall
- agerar i första hjälpen-situationer som medlem i arbetsgruppen och lärmar efter extra hjälp
- dokumenterar, antecknar och informerar enligt arbets enhetens anvisningar

Grundvård av nyfödda och spädbarn

Den studerande

- använder kunskap om hur fostret växer och utvecklas
- använder kunskap om hur graviditeten senare inverkar på barnets tillväxt och utveckling
- använder kunskap om hur förlossningen senare inverkar på barnets tillväxt och utveckling
- använder kunskap om hur prematuriteten senare inverkar på barnets tillväxt och utveckling
- använder kunskap om spädbarnets tillväxt och utveckling
- ser till de nyföddas och spädbarnens säkerhet
- väljer de arbetsredskap och material som ska användas i grundvården
- utför grundvård av nyfödda och spädbarn
- beaktar familjernas mångfald
- handleder föräldrarna i grundvården av nyfödda och spädbarn
- deltar i amningshandledning
- handleder föräldrarna i hälsosam kost för spädbarn
- stöder tidig växelverkan och utveckling av anknytningsrelationen
- stöder för sin del föräldraskapet
- identifierar situationer som kan utgöra risk vid tillväxten och utvecklingen av nyfödda och spädbarn och identifierar behovet av stöd

- informerar den mångprofessionella arbetsgruppen vid risksituationer

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att arbeta i praktiska arbetsuppgifter som närvårdare i en miljö för social- och hälsovård. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Därtill avlägger den studerande de lov och behörigheter som arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet förutsätter.

2.34. Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp (106730)

Krav på yrkesskicklighet

Utveckling av kunnandet

Den studerande

- utvärderar sitt eget kunnande och identifierar sina styrkor och utvecklingsområden samt ger motiveringar
- utarbetar en utvecklingsplan för sin egen del, så att den stöder utvecklingen till spetskompetens inom branschen
- utvecklar sitt kunnande och sitt sätt arbeta utifrån respons
- arbetar i föränderliga situationer
- arbetar långsiktigt genom att utveckla sitt arbete
- arbetar som en del av teamet och delar med sig av sitt kunnande till de andra.

Arbete med uppgifter som kräver spetskompetens inom branschen

Den studerande

- väljer arbetsmetoder, arbetsredskap och material samt använder dem i förändringssituationer
- provar nya arbetsmetoder i sitt arbete
- inhämtar och tillämpar den information som behövs i arbetet
- arbetar kostnadseffektivt och så att det främjar företagets resultat
- främjar användningen av nya arbetssätt och -metoder i arbetsgemenskapen
- stärker och skapar nya kundkontakter
- följer arbetarskyddsbestämmelserna och -anvisningarna i sitt arbete.
- förutser risker och meddelar om riskfaktorer i arbetet
- säkerställer kundsäkerheten
- arbetar ergonomiskt riktigt och ser till sin arbetsförmåga
- håller sin arbetsmiljö ren och snygg.

Att beakta kvalitetskraven

Den studerande

- sätter upp sina mål och planerar sitt eget arbete och sin tidsplan på ett realistiskt sätt
- arbetar enligt företagets eller organisationens kvalitetskrav
- upptäcker avvikelser i kvaliteten och söker lösningar till dem
- arbetar enligt företagets och organisationens principer för hållbar utveckling.

Arbete i nätverk inom branschen

Den studerande

- kommunicerar med kunderna och i arbetsgemenskapen på svenska eller finska och på minst ett främmande språk
- känner till de centrala nationella och internationella nätverken inom branschen
- använder sig av nätverken i sitt arbete.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att utföra krävande arbetsuppgifter inom den egna branschen. Kunnandet kan också visas i nationella och internationella tävlingssituationer eller i träning inför tävlingssituationerna. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Avvikelse från kraven på yrkesskicklighet eller en anpassning av bedömningen är inte möjliga i denna examensdel.

2.35. Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp (106735)

Krav på yrkesskicklighet

Att utreda utgångspunkterna för klimatförändringen

Den studerande

- förstår klimatförändringen som fenomen och hur människans verksamhet påverkar den samt behovet av lösningar
- känner till särdragen i den finländska verksamhetsmiljön gällande begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den
- känner till centrala faktorer som inverkar på klimatförändringen inom den egna branschen
- känner igen sätt att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den i sitt eget arbete.

Att presentera effekter och lösningar på klimatförändringen

Den studerande

- utreder vilken klimatpåverkan organisationens verksamhet, produkt eller tjänst har
- föreslår och tar fram idéer till praktiska lösningar för att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den
- bedömer och jämför genomförbarheten och ekonomin i de påtänkta klimatlösningarna
- föreslår praktiskt genomförbara och motiverade lösningar för utvecklingen av sitt eget arbete, verksamheten i arbetsgemenskapen och produkter eller tjänster som minskar klimatpåverkan.

Att stöda verksamhet med ansvar för klimatet

Den studerande

- informerar om klimatlösningar i sin arbetsgemenskap
- organiserar verksamhet, genom vilka man utvecklar klimatmedvetenhet och klimatfrågor i arbetsgemenskapen
- inspirerar med sin egen verksamhet andra till klimatansvar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta på ett klimatansvarigt sätt i sin egen bransch. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.36. Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp (106734)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig för arbete i en internationell arbetsmiljö.

Den studerande

- söker information om och bekantar sig med en internationell arbetsmiljö och den kommande arbetsuppgiften
- bekantar sig med kulturen och samhället i länder som är relaterade till arbetsuppgiften
- sköter de arrangemang och dokument som behövs i internationella arbetsuppgifter
- tar reda på och kommer överens om målen och innehållet för arbetsuppgiften
- tar i beaktande de krav, behov och tidtabell som arbetsmiljön och -uppgiften förutsätter.

Interaktion i en internationell arbetsmiljö

Den studerande

- fungerar i växelverkan med en internationell arbetsgemenskap och med internationella kunder
- använder branschens centrala ordföråd på ett främmande språk
- delar med sig av sitt kunnande i en internationell arbetsmiljö
- använder olika kommunikationskanaler på ett ansvarsfullt sätt
- fungerar med människor från olika kulturella bakgrunder
- fungerar enligt arbetskulturen.

Att arbeta i en internationell miljö

Den studerande

- följer gemensamt överenskomna arbetstider och arbetssätt
- fungerar flexibelt i olika situationer
- följer författningar och anvisningar relaterade till arbetsuppgiften
- beaktar risker i samband med hälsa och säkerhet
- fungerar på ett ansvarsfullt och etiskt sätt
- fungerar på ett sätt som främjar jämställdhet och jämlikhet.

Att använda och dela det internationella kunnande

Den studerande

- bedömer betydelsen av det kunnandet som hen förvärvat i internationella uppgifter för sin karriär
- använder sig av sitt internationella kunnande i arbetet
- utvärderar hur arbetsmetoder och verksamhetskulturer i länder i samband med arbetsuppgiften inverkar på hur smidigt arbetet sker och på slutresultatet
- delar med sig av sitt internationella kunnande i arbetsgemenskapen.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att arbeta i en internationell arbetsmiljö eller i ett projekt utomlands eller hemma. Till de delar den yrkesskicklighet som examensdelen förutsätter inte kan bedömas utifrån yrkesprovet, kompletteras påvisandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.37. Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp (106731)

Krav på yrkesskicklighet

Att verka som kontaktperson

Den studerande

- sätter sig in i examensgrunderna inom den egna branschen och förstår kopplingen mellan arbetsuppgifterna och examensgrunderna
- sätter sig in i arbetsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och arbetsplatsen i anordnandet av yrkesutbildning
- utreder möjligheterna att ordna utbildning och yrkesprov på arbetsplatsen
- informerar om anordnandet av yrkesutbildning på arbetsplatsen tillsammans med utbildningsanordnaren
- arbetar i interaktion med olika studerande och arbetstagare.

Förberedelse inför handledningssituationer

Den studerande

- sätter sig in i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet som gäller den studerande som handleds
- deltar i planeringen av förvärvandet av kunnande på arbetsplatsen
- deltar i introduktionen av arbetarskydd, arbetsplatsens instruktioner och rutiner för den studerande som handleds
- planerar handledningen av och tidsplanen för den studerande
- följer med olika handledningssituationer
- använder digitala verktyg på ett ändamålsenligt sätt
- utvärderar sin egen handledningskompetens och preciserar sina utvecklingsbehov.

Respons på utvecklingen av kunnandet

Den studerande

- jämför det förvärvade kunnandet med de uppställda målen
- ger konstruktiv respons på utvecklingen av kunnandet
- beaktar i responsen de studerande som är i behov av särskilt stöd samt studerande från olika språk- och kulturgrupper.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att verka som kontaktperson på arbetsplatsen och öva och förbereda sig inför handlednings- och responsituationer. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.38. Planering av företagsverksamhet, 15 kp (106732)

Krav på yrkesskicklighet

Att söka fram och komma med idéer till möjligheter för affärsverksamhet

Den studerande

- kartlägger företag och kunder inom den bransch hen valt
- bedömer utifrån kartläggningen möjligheterna för affärsverksamhet
- förstår kraven på och betydelsen av hållbar utveckling för affärsverksamheten.

Att utveckla affärsidén och utarbeta en affärsverksamhetsplan

Den studerande

- utreder utvecklingsutsikterna för marknaden och konkurrenssituationen
- kartlägger affärsidéer och väljer den mest genomförbara av dem
- gör en plan över företagets funktioner
- beräknar intäkterna och kostnaderna för företagsverksamheten och planerar finansieringen
- beaktar verksamhetsområdets lagstiftning i planeringen.

Att skapa nätverk med intressentgrupperna

Den studerande

- väljer intressentgrupper som är centrala för verksamheten
- presenterar företagets verksamhetsmodell på ett kundorienterat sätt för en central intressentgrupp.

Att utarbeta dokumenten för grundandet av ett företag

Den studerande

- väljer en lämplig företagsform
- beräknar den nödvändiga finansieringen
- utreder de centrala dokumenten för grundandet av ett företag och utarbetar dem.

Utvärdering av styrkor och kunnandet

Den studerande

- kartlägger sina styrkor i att verka som företagare
- lyfter fram det kunnande hen behöver i företagsverksamheten.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt • behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner • använder grundläggande information som behövs i arbetet • ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner • arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt • behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner • använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt • ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer • hanterar vanliga problemlösningssituationer • använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer • hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder • tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer • arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer • tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt • presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande • förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att på egen hand eller i grupp utarbeta en affärsverksamhetsplan för sin utvecklade affärsidé. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.39. Arbeta i ett företag, 15 kp (106733)

Krav på yrkesskicklighet

Att planera affärsverksamheten i ett företag

Den studerande

- inhämtar den information som behövs i planeringen av de olika delområdena i företagets affärsverksamhet
- gör en kundorienterad åtgärdsplan och preciserar företagets mål
- gör upp budgetar och en finansieringsplan och är medveten om företagarens ställning
- identifierar de centrala riskerna med företagsverksamhet
- förstår kraven på och betydelsen av hållbar utveckling för affärsverksamheten.

Att skapa samarbetsnätverk som främjar affärsverksamheten

Den studerande

- skaffar centrala samarbetspartner för affärsverksamheten
- kommer överens om samarbetet med samarbetspartnerna
- ingår vid behov samarbetsavtal och beaktar ansvar och skyldigheter.

Att utöva företagsverksamhet

Den studerande

- utövar företagsverksamhet på egen hand eller som del av ett samarbetsnätverk
- sköter det delområde av affärsverksamheten som man kommit överens om
- löser på ett kundorienterat sätt problemsituationer som gäller företagets verksamhet
- följer verksamhetsområdets lagstiftning.

Att utvärdera och utveckla verksamheten i ett företag

Den studerande

- sätter upp mål för sin verksamhet i enlighet med företagets strategiska mål
- ger konstruktiva och motiverade förslag på utveckling av företagets verksamhet och beaktar kvalitets- och kostnads mål
- beaktar i sina planer kundernas och intressentgruppernas förväntningar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att utöva företagsverksamhet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov, kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.40. Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp (106727)

I svenskspråkig utbildning har kunnande i kommunikation och interaktion en omfattning på 12 kompetenspoäng.

Delområdet kommunikation och interaktion på modersmålet ska avläggas och undervisas, så att modersmålet är svenska, finska eller samiska enligt utbildningsanordnarens undervisnings- och examensspråk. Delområdet kommunikation och interaktion på modersmålet kan enligt den studerandes beslut avläggas och undervisas även i form av svenska eller finska som den studerandes andraspråk, romani, teckenspråk eller något annat språk som är den studerandes modersmål om utbildningsanordnaren erbjuder denna möjlighet.

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

114

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, samiska

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på samiska

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de texter och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på samiska

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter med anknytning till den egna branschen och arbetslivet
- känner till praxis inom skriftspråket
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på samiska

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, romani

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på romani

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på romani

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på romani

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, teckenspråk

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att i olika kommunikationssituationer använda teckenspråk

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda teckenspråkiga texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån presentationer och vad hen sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika teckenspråkiga texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- producerar texter enligt strukturen i teckenspråket
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kännedom om det svenska teckenspråket samt former och betydelse av litteratur på teckenspråket

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika genrer av litteratur på teckenspråket
- ser på och analyserar texter på teckenspråk.

Att tolka och producera olika tecknade texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar teckenspråkiga texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på tecknade texter
- redigerar sina teckenspråkiga texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska för teckenspråkiga

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på svenska genom att vid behov använda tolk

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört eller fått tolkat, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på svenska genom att vid behov använda tolk

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- använder huvudsakligen språkets grundstrukturer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer genom att vid behov använda tolk samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, studerandes eget modersmål

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på sitt eget modersmål

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på sitt eget modersmål

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på sitt eget modersmål

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kunnande och interaktion på modersmålet, svenska som andraspråk

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället
- utvecklar målmedvetet sina kunskaper i svenska.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- använder huvudsakligen språkets grundläggande strukturer
- använder skriftspråkets normer på ett ändamålsenligt sätt
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser svensk litteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter

- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på det andra inhemska språket, finska

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att använda det finska språket i muntliga och skriftliga kommunikationssituationer

Den studerande

- använder sina färdigheter i finska muntligt och skriftligt i olika slags kommunikationssituationer
- uttrycker sig ändamålsenligt med beaktande av situation och i växelverkan med andra
- analyserar, tolkar och producerar texter och instruktioner
- fördjupar sin uppfattning om de egna färdigheterna i finska och utvecklar sina strategier för språkstudier.

Att söka och använda information från olika finskspråkiga källor

Den studerande

- söker information från olika källor på finska
- granskar kritiskt och använder olika typer av informationskällor på ett mångsidigt sätt i sin kommunikation.

Att förstå betydelsen av att kunna finska i situationer och sammanhang som anknyter till arbetslivet

Den studerande

- förstår betydelsen av det finska språket i vardagen och inom arbetslivet
- utvecklar sina färdigheter i finska i olika slags kommunikationssituationer med anknytning till arbetsliv.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att diskutera och argumentera målinriktat och ändamålsenligt

Den studerande

- tar aktivt del av diskussioner
- uttrycker, formulerar och motiverar sina åsikter i växelverkan med andra
- värdesätter och tar andras åsikter i beaktande i diskussion.

Att tolka och producera texter som anknyter till arbetsliv

Den studerande

- uttrycker och tolkar texter som anknyter till det egna yrkesområdet
- producerar ändamålsenliga texter som behandlar den egna inriktningen och yrkesområdet.

Att utveckla strategier för språkstudier

Den studerande

- utvecklar sina färdigheter för språkstudier och lär sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för studierna och för att utveckla sina kunskaper.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på ett främmande språk

Obligatoriska mål för kunnandet, 3 kp

Att använda ett främmande språk i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- klarar av muntliga kommunikationssituationer
- producerar texter som behövs i kommunikationen
- diskuterar om sina arbetsuppgifter
- producerar texter som gäller branschen
- tolkar texter som gäller branschen
- utvärderar och utvecklar sin språkkunskap.

Att skaffa information från olika källor på främmande språk

Den studerande

- letar från olika källor efter information på ett främmande språk som behövs för verksamheten
- utvärderar och väljer information utifrån ändamålsenlighet, tillförlitlighet och aktualitet.

Att fungera i en miljö med språklig och kulturell mångfald

Den studerande

- känner till hur språket och kulturen hen studerar påverkar kommunikationssituationer
- kommunicerar i en flerspråkig och mångkulturell miljö
- bemöter människor jämlikt och med högaktning.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kommunikation på ett främmande språk i arbetslivssituationer

Den studerande

- klarar av många olika kommunikationssituationer som gäller arbetet
- uttrycker sig på det sätt som situationen kräver.

Att fungera som en aktiv medborgare i olika samband på främmande språk

Den studerande

- fungerar som en aktiv medborgare genom att använda det främmande språket
- kommunicerar på ett främmande språk i arbetet och i vardagen och förstår sina rättigheter och skyldigheter
- beaktar i sin verksamhet de centrala dragen i olika kulturer.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Verksamhet i den digitala miljön

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Val och användning av utrustning för informations- och kommunikationsteknik

Den studerande

- väljer utrustning och applikationer som är lämpliga för användningsändamålet
- använder ändamålsenliga digitala apparater.

Användning av digitala tjänster och applikationer

Den studerande

- söker, hanterar och delar information i olika former
- bedömer om det digitala innehållet är säkert
- använder de vanligaste applikationerna för textbehandling, kalkylprogram och presentationsgrafik
- använder ändamålsenliga digitala tjänster och applikationer i sina arbetsuppgifter.

Att arbeta ansvarsfullt och säkert

Den studerande

- iakttar anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- skyddar sina personliga uppgifter och sin integritet
- känner igen de vanligaste cyber- och datasäkerhetshoten
- använder meddelandetjänster och sociala medier på ett ansvarsfullt sätt
- använder och delar digitalt innehåll och beaktar upphovsrätten
- känner till hur användning av digitala apparater och applikationer påverkar hälsan och välbefinnandet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att använda digitala miljöer och applikationer

Den studerande

- identifierar de sociala nätverk som är centrala för arbetet
- använder plattformar och tjänster för att arbeta gemensamt
- bygger upp en professionell identitet på nätet.

Att producera och dela digitala innehåll

Den studerande

- producerar och delar digitalt innehåll på ett ansvarsfullt sätt i yrkesrelaterade nätverk
- använder eller bearbetar innehåll och beaktar användar- och upphovsrättigheter.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Konst och kreativt uttryck

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Förstår kulturens och konstens betydelse för välbefinnandet

Den studerande

- använder olika former av kultur och konst i sitt arbete
- känner igen exempel på lokal och nationell kultur och konst
- förstår hur konst och kultur påverkar välbefinnandet.

Uttrycker sig själv genom konst och kreativt uttryck

Den studerande

- utvecklar sitt eget kreativa uttryck
- uttrycker sig själv genom konst och kreativt uttryck självständigt eller tillsammans med andra.

Uttrycker sig kreativt genom att skriva

Den studerande

- provar på olika metoder för kreativt skrivande
- använder olika fiktiva texter i sitt skrivande
- använder skönlitteratur som stöd för sitt arbete.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Observerar och samlar information om kulturmiljön och fenomen i den

Den studerande

- observerar sin kulturmiljö
- samlar information om fenomen i sin kulturmiljö ur ett fritt valt perspektiv.

Planerar och provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck

Den studerande

- planerar ett verk, en produkt eller en tjänst genom metoder för kreativt uttryck
- provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

2.41. Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp (106728)

Matematik och tillämpad matematik

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Grundläggande matematik i arbetslivet och vardagen

Den studerande

- utför grundläggande räkneoperatiner med heltal, decimaltal och bråktal
- räknar procenträkning
- utför beräkningar i ekonomisk matematik (inkomster, utgifter, placeringar, lån och skatter)
- omvandlar måttenheter
- löser förstgradsekvationer
- utför de vanligaste area- och volymeräkningarna
- räknar med skala
- använder geometrin i en rätvinklig triangel för att lösa praktiska problem.

Att använda logisk slutledningsförmåga, matematiska metoder och hjälpmedel för att lösa matematiska problem

Den studerande

- beskriver enkla problem genom förstgradsekvationer och ofullständiga andragradsekvationer, löser dem och tolkar resultaten
- använder räknare, kalkylprogram och andra hjälpmedel för att lösa problem
- söker från tabeller och grafer information som behövs för att lösa problem
- hanterar och konkretiserar statistiskt material
- fastställer och tolkar nyckeltal (medelvärde, typvärde och median) i statistiskt material
- observerar samband mellan storheter samt proportionaliteter.

Att bedöma resultatens korrekthet och storleksordning samt den använda lösningsmetoden

Den studerande

- kontrollerar att beräkningarna är riktiga
- kontrollerar att resultatets enhet och siffernoggrannhet är logiska
- bedömer om lösningsmetoden som användes är ändamålsenlig.

Att utvärdera matematiskt kunnande och identifiera dess betydelse

Den studerande

- identifierar sina egna styrkor samt utvecklingsområden i sitt matematiska kunnande
- förstår matematikens betydelse som arbetsredskap i arbets- och vardagslivet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att lösa matematiska problem genom slutledningar, ekvationer och grafer

Den studerande

- använder andragradsekvationer, ekvationspar, tabeller och grafer för att lösa matematiska problem
- känner igen en exponentiell modell och löser enkla exponentialekvationer
- använder trigonometri med rät- och snedvinkliga trianglar för att lösa matematiska problem.

Att inhämta, gruppera och tolka matematisk information

Den studerande

- använder statistik, tabeller och grafiska framställningar för att identifiera och jämföra matematisk information
- känner till begreppet normalfördelning och hur ett normalfördelat material framställs grafiskt
- samlar in, grupperar och analyserar tabeller och grafisk information från olika källor.

Att producera information utifrån statistiskt material samt beräkning av sannolikheter

Den studerande

- tar fram och tolkar lägesmått och standardavvikelse samt väntevärden för en diskret fördelning utifrån statistiskt material
- förstår betydelsen av sannolikhetsberäkningar och beräknar klassiska sannolikheter.

Att bedöma lösningarnas riktighet och resultatens storleksordning

Den studerande

- kontrollerar att matematiska lösningar är riktiga
- bedömer storleksordningen av matematiska resultat.

Att tillämpa ekonomisk matematik

Den studerande

- gör kostnads- och lönsamhetsjämförelser
- drar slutsatser utifrån kostnads- och lönsamhetsjämförelserna.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Fysikaliska och kemiska fenomen och tillämpning av dem

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att identifiera beroendeförhållanden mellan fysikaliska begrepp och storheter samt utföra räkneoperationer

Den studerande

- beskriver och förklarar vanliga fysikaliska fenomen (rörelse, kraft, energi, värme och elektricitet) med hjälp av centrala begrepp
- kopplar samman vanliga egenskaper och storheter som anknyter till fysikaliska fenomen
- löser enkla räkneuppgifter som anknyter till likformig rörelse och energi.

Att identifiera beroendeförhållanden mellan kemiska begrepp och storheter samt utföra räkneoperationer

Den studerande

- beskriver och förklarar vanliga kemiska fenomen (grundämnen och föreningar, blandningar, kemiska reaktioner och bindningar, oxidation och reduktion samt syror och baser) med kemiska begrepp
- kopplar samman vanliga egenskaper och storheter som anknyter till kemiska fenomen
- löser enkla räkneuppgifter som gäller substansmängd och koncentration.

Tillämpning av och kunnande inom kemi och fysik i arbetslivet och i vardagen

Den studerande

- förstår varför fysik och kemi behövs i vardags- och arbetslivet
- förstår vilka fysikaliska lagbundenheter och säkerhetsperspektiv som bör beaktas i vardags- och arbetslivet
- beaktar egenskaperna hos de kemiska ämnen som används i vardags- och arbetslivet samt eventuella miljörisker
- identifierar miljökonsekvenserna av fenomen och ämnen
- använder säkerhetsdatablad för kemikalier
- hanterar kemiska ämnen utan att orsaka fara för sig själv, andra eller miljön
- identifierar sina egna styrkor och utvecklingsområden i fråga om kunnandet i fysik och kemi.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att utföra experimentella mätningar och observationer av fysikaliska och kemiska fenomen

Den studerande

- utför experimentella mätningar och observerar fenomen inom mekanik och energi samt lagbundenheter med hjälp av lämpliga metoder och redskap
- utför experimentella mätningar och observerar kemiska fenomen och lagbundenheter som berör syror och baser, oxidation och reduktion samt organisk kemi med hjälp av lämpliga metoder och redskap.

Hantering av experimentella mätresultat och analys av observationer

Den studerande

- presenterar centrala mätresultat med tabeller och grafiska framställningar
- behandlar mätresultat med matematiska metoder och skapar modeller för observerade fenomen
- definierar eventuella felkällor i mätresultat och anger resultaten med lämplig noggrannhet
- bedömer tillförlitligheten hos mätresultat
- drar slutsatser utifrån mätresultat.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

2.42. Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp (106729)

Att verka i samhället och som medborgare

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att verka i det finländska samhället

Den studerande

- känner till medborgarnas grundläggande rättigheter och skyldigheter
- följer principerna om jämställdhet och likabehandling
- fungerar som en aktiv medborgare och använder mångsidiga påverkningssätt.

Att använda samhällets tjänster och att vara konsument

Den studerande

- känner till och kan använda samhällets tjänster
- känner till sina rättigheter och skyldigheter som konsument
- är en ansvarsfull konsument
- inhämtar den information hen behöver i konsumentfrågor.

Att planera den egna ekonomin och bedöma ekonomiska risker

Den studerande

- utvärderar och identifierar faktorer som påverkar den egna ekonomiska situationen
- följer upp sina inkomster och utgifter
- planerar inköp
- jämför olika finansieringsalternativ
- ställer upp personliga ekonomiska mål
- förutser riskfaktorer som påverkar den egna ekonomin i olika livssituationer.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att delta och påverka i samhället

Den studerande

- söker information om möjligheter till samhällelig påverkan
- följer det samhälleliga beslutsfattandet
- deltar i samhällelig påverkan.

Att bedöma branschens betydelse i samhället

Den studerande

- följer den samhälleliga diskussionen inom branschen
- bedömer branschens betydelse i samhället och dess framtidsutsikter.

Samhällsekonomin grunder och centrala aktörer

Den studerande

- följer de ekonomiska nyheterna
- förstår hur utvecklingen av den samhälleliga och ekonomiska situationen påverkar i allmänhet och i fråga om arbetsplatser och sysselsättning inom den egna branschen
- förstår samhällsekonomin grunder, grundläggande begrepp och centrala aktörer.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Att verka i arbetslivet

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att analysera situationen på arbetsmarknaden och behov av kunnande inom branschen

Den studerande

- analyserar situationen på arbetsmarknaden inom branschen
- känner till de centrala principerna i arbetsmarknadssystemet
- känner till de centrala yrkesmässiga nätverken inom branschen
- känner till det kunnande som krävs i olika arbetsuppgifter inom branschen.

Att ingå ett arbetsavtal med en arbetsgivare

Den studerande

- sätter sig in i den egna branschens arbetsvillkor och den centrala arbetslagstiftningen
- granskar innehållet i arbetsavtalet, vid behov med hjälp av en sakkunnig.

Att vara en del av en arbetsgemenskap

Den studerande

- följer de angivna arbetstiderna och de överenskomna verksamhetssätten samt arbetar flexibelt i olika situationer
- följer i sitt arbete anvisningarna om utseende och klädsel
- använder i sitt arbete ändamålsenliga skyddskläder och följer arbetarskyddsanvisningarna
- arbetar som en del av mångfaldig och mångkulturell arbetsgemenskap.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att vara medlem i en arbetsgemenskap

Den studerande

- identifierar sin egen roll som medlem i arbetsgemenskapen
- arbetar i enlighet med arbetsplatsens verksamhetskultur
- följer och utvecklar de överenskomna verksamhetssätten.

Att fungera i olika interaktions- och grupsituationer i arbetslivet

Den studerande

- fungerar konstruktivt i olika interaktionssituationer i arbetslivet
- utvecklar sina interaktionsfärdigheter utifrån respons
- fungerar i grupsituationer enligt sin egen arbetsuppgift och arbetsplatsens verksamhetskultur
- använder ändamålsenlig psykologisk kunskap för att främja det egna och arbetsgemenskapens välbefinnande.

Att utreda arbetsuppgifterna inom branschen på den nationella och internationella arbetsmarknaden

Den studerande

- söker självständigt information om arbetsplatser inom den egna branschen på den nationella och den internationella arbetsmarknaden
- hittar arbetsplatser som är lämpliga för hen själv på den nationella och den internationella arbetsmarknaden.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Färdigheter i studie- och karriärplanering

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Att identifiera egna intressen, möjligheter och behov av stöd

Den studerande

- följer med sina framsteg i lärandet och i sitt förvärvande av kunnande samt identifierar eventuella behov av stöd
- identifierar sina intresseområden och möjligheter inom yrkesområdet
- tar reda på och identifierar sina styrkor, färdigheter och utvecklingsområden
- utvärderar sitt eget lärande och kunnande regelbundet.

Att göra val gällande den egna examen och karriären

Den studerande

- tar reda på alternativ som är lämpliga för hen själv och som stöder den egna karriärplanen genom att använda olika informationskällor och digitala handledningstjänster
- känner till uppbyggnaden av examen, de prestationer som krävs och de valmöjligheter som främjar placeringen i arbetslivet och den egna karriärplanen
- följer med hur avläggandet av examen framskrider
- använder ändamålsenliga lärmiljöer för förvärvandet av kunnande.

Att under avläggandet av examen inhämta information om olika möjligheter till vidareutbildning och om utbildningsutbud

Den studerande

- använder informationskällor, handledningstjänster och ansökningssystem för vidareutbildning och för att planera framtiden
- söker information om olika alternativ för vidareutbildning som är lämpliga för hen själv och utarbetar en karriärplan
- bekantar sig med inträdeskraven, ansökningsförfarandet och antagningskriterierna för vidareutbildning.

Förberedelser för att hitta ett arbete och presentera sitt kunnande under avläggandet av examen

Den studerande

- bekantar sig med de möjligheter och arbetsmiljöer som arbetslivet erbjuder samt kartlägger karriäralternativ som är lämpliga för hen själv
- synliggör sitt eget kunnande och sina styrkor då hen är arbetssökande och presenterar sitt kunnande på ett omfattande sätt
- söker arbetsplatser och använder olika ansökningssystem och ansökningsmetoder
- uppdaterar sin karriärplan med tanke på anställning.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Företagsamhet och företagarinriktad verksamhet

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Att arbeta i enlighet med företagets mål

Den studerande

- förstår betydelsen av företagsverksamhet i samhället
- arbetar kundorienterat och ekonomiskt
- förstår betydelsen av sitt eget arbetssätt i arbetsgemenskapen.

Att utvärdera en affärsidé och möjligheterna att genomföra den

Den studerande

- framför en affärsidé med beaktande av kundernas behov
- finner de centrala tjänster och informationskällor som stöder grundande av ett företag
- tar reda på vilka nätverk som behövs för att genomföra affärsidén
- bedömer de ekonomiska förutsättningarna för att genomföra en affärsidé
- bedömer sina färdigheter att verka som företagare
- utreder risker och möjligheter i affärsverksamheten.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Upprätthållande av arbetsförmågan och välbefinnandet

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att ta vara på sin hälsa och funktionsförmåga

Den studerande

- söker mångsidig information om hälsan i sin åldersklass och om möjligheterna att främja sin egen hälsa och funktionsförmåga
- utarbetar en mångsidig plan för främjande av sin egen hälsa och sitt eget välbefinnande som uppdateras enligt situationen, och som beaktar betydelsen av motion, näring, återhämtning, sömn, psykiskt välbefinnande, nikotinfrihet och drogfrihet, sexuell hälsa och mänskliga relationer för upprätthållandet av studie- och arbetsförmågan
- främjar aktivt sin hälsa och sitt välbefinnande, och utvärderar realistiskt även utifrån respons hur planen förverkligats och hur målen uppnåtts.

Att utvärdera verksamhetsmiljön samt säkerhet och sundhet i verksamheten

Den studerande

- följer de överenskomna anvisningarna för säkerhet och hälsofrämjande tillsammans med andra och bedömer eventuella behov av att utveckla sitt arbetssätt
- främjar sin arbetsförmåga och beaktar i sitt arbete belastningsfaktorerna i yrket på ett mångsidigt sätt
- tar reda på hur ergonomi inverkar på arbetsförmågan i olika arbetsmiljöer.

Att främja studie- och arbetsförmågan samt välbefinnandet genom motion

Den studerande

- söker mångsidig information om fördelarna med och kraven på motion för hälsan samt studie- och arbetsförmågan och beaktar informationen i sin plan för främjande av den fysiska funktionsförmågan och beaktar också de branschspecifika kraven på att upprätthålla sin studie- och arbetsförmåga
- utvecklar de fysiska egenskaper och ergonomiska färdigheter som krävs för studie- och arbetsförmågan
- rör på sig och gör sitt bästa i alla motionssituationer för att främja sin studie- och arbetsförmåga.

Att förebygga olyckor och att ge första hjälp

Den studerande

- är försiktig och förebygger olyckor
- ger första hjälpen och tillkallar ytterligare hjälp i rätt tid
- förhindrar genom sitt agerande uppkomsten av fler olyckor.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att upprätthålla och främja arbetsförmågan och välbefinnandet genom motion

Den studerande

- följer, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga samt deltar aktivt i motionssituationer genom att främja principerna för rent spel
- tillämpar mångsidigt de motoriska grundfärdigheter och färdigheter i motionsgrenar som behövs för att motionera
- utvärderar välgrundat sin kapacitet och kraven på arbetsförmåga i förhållande till sin funktionsförmåga

Att främja gemenskapen i läroanstalten och de studerandes välbefinnande och delaktighet

150

Den studerande

- deltar aktivt som medlem i en studerandegrupp samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter samt evenemang som de studerande ordnar på ett sätt som främjar välbefinnandet och delaktigheten

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Främjande av hållbar utveckling

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Principerna för hållbar utveckling

Den studerande

- känner till de centrala målen för ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter av hållbar utveckling och hur dessa påverkar varandra
- förstår betydelsen av människans verksamhet på klimatförändringen
- förstår naturens mångfald och identifierar nödvändigheten av hållbar användning av naturresurser på nationell och global nivå
- identifierar i sitt eget liv och i arbetet riktlinjerna för hållbar utveckling.

Kolneutralitet och cirkulär ekonomi

Den studerande

- förstår principerna för kolneutralitet och cirkulär ekonomi
- identifierar energi- och materialeffektiviteten för en produkt eller tjänst.

Etiska aspekter i verksamheten

Den studerande

- identifierar etiska val som ingår i arbetet
- utvärderar egna och andras lösningar ur etisk synvinkel.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att bedöma hållbar utveckling

Den studerande

- bekantar sig med arbetsplatsens eller branschens verksamhet med tanke på hållbar utveckling
- bedömer faktorer som påverkar hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- ger förslag i fråga om utvecklingsbehov gällande hållbar utveckling.

Planering av verksamhetssätt för hållbar utveckling

Den studerande

- fastställer mål för främjande av hållbar utveckling och lösning av problem på arbetsplatsen eller inom branschen
- väljer metoder och verksamhetssätt som främjar hållbar utveckling
- schemalägger uppgifter och fastställer resurser
- planerar det samarbete som behövs.

Att fungera som en aktiv aktör inom hållbar utveckling

Den studerande

- genomför verksamhetssätt för hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- visar exempel inom hållbar utveckling och uppmuntrar andra att arbeta för hållbar utveckling
- informerar om behov av förändring i verksamhetssätten.

Att bedöma framgångarna i verksamhet för hållbar utveckling

Den studerande

- bedömer hur verksamhetssätten eller produkterna har förändrats på arbetsplatsen eller inom branschen

- presenterar utvecklingsbehov för främjande av hållbar utveckling i framtiden.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

3. Bedömning av kunnandet

De yrkesinriktade examensdelarna bedöms på skalan 1–5 enligt kraven på yrkesskicklighet och bedömningskriterierna. Den studerandes kunnande bedöms per examensdel. Vitsordet för examensdelen fastställs enligt den nivå i bedömningsskalan som främst beskriver den studerandes kunnande som helhet.

De gemensamma examensdelarna bedöms på skalan godkänd/underkänd. Delområdena av de gemensamma examensdelarna bedöms på skalan 1–5 enligt kraven på yrkesskicklighet och bedömningskriterierna. Vitsordet för delområdet av den gemensamma examensdelen fastställs enligt den nivå i bedömningsskalan som främst beskriver den studerandes kunnande som helhet.

4. Anpassning och avvikelse

Det är möjligt att anpassa bedömningen av kunnandet i de gemensamma examensdelarna i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen. Därtill kan man anpassa bedömningen av kunnandet i de yrkesinriktade examensdelarna om inte patient- och klientsäkerheten äventyras. Det är inte möjligt att anpassa bedömningen av kunnandet i läkemedelsbehandling och läkemedelsmatematik samt kunnande som berör patient- och klientsäkerhet.

I grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen är det inte möjligt att avvika från kraven på yrkesskicklighet i läkemedelsbehandling och läkemedelsmatematik samt krav på yrkesskicklighet som berör patient- och klientsäkerhet.

Observera att det inte är möjligt att anpassa bedömningen av kunnandet eller avvika från kraven på yrkesskicklighet i examensdelen Läkemedelsbehandling inom närvårdarens ansvarsområde.

5. Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetshelhet i arbetslivet. Den som avlagt kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre kan arbeta med att främja delaktighet, rehabilitering och funktionsförmåga. Hen beaktar hur åldrandet inverkar på verksamheten hemma och i andra miljöer. Hen kan arbeta med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, mentalvårds- och missbruksarbete, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt social- och hälsovård. Arbetsplatserna kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

6. Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetshelhet i arbetslivet. Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga ger ett kunnande för att främja hälsa och välbefinnande hos barn, unga, familjer och nätverket av närstående. Hen kan även främja barns tillväxt, välbefinnande och lärande inom småbarnspedagogiken. Hen kan arbeta med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, småbarnspedagogik, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt inom social- och hälsovård. Arbetsplatserna kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

Den som avlägger examen med de obligatoriska examensdelarna inom kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga som ingår i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen får behörighet för uppgiften som barnskötare inom småbarnspedagogik i enlighet med lagen om småbarnspedagogik och förordningen som utfärdats med stöd av den.

7. Kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetsområde i arbetslivet. Kompetensområdet för arbete med mental hälsa och missbruk ger ett kunnande för att arbeta inom arbete med mental hälsa och missbruk samt med klienter och nätverk inom branschen. Hen kan arbeta med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt inom social- och hälsovård. Arbetsplatserna kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

8. Kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetshelhet i arbetslivet. Kompetensområdet för prehospital akutsjukvård ger ett kunnande för att främja hälsa, säkerhet, välbefinnande och funktionsförmåga samt för arbete inom prehospital akutsjukvård och akutvård. Examensbenämningen för detta kompetensområde är akutvårdare på grundnivå. En akutvårdare på grundnivå som avlagt kompetensområdet för prehospital akutsjukvård på grundnivå kan rikta in sig på ett mångsidigt sätt i arbetslivet, även på andra uppgifter än dem som finns inom prehospital akutsjukvård och akutvård. Hen kan arbeta med uppgifter inom prehospital akutsjukvård på grundnivå samt med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt inom social- och hälsovård. Arbetsplatserna kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

9. Kompetensområdet för sjukvård

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetshelhet i arbetslivet. Kompetensområdet för sjukvård ger ett kunnande för att främja klientens hälsa och funktionsförmåga samt för arbete inom hemvård och sjukvård. Hen kan arbeta med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, småbarnspedagogik, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt inom social- och hälsovård. Arbetsplatserna kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

10. Kompetensområdet för munvård

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetshelhet i arbetslivet. Kompetensområdet för munvård ger ett kunnande för att arbeta inom munvård och främja munhälsa. Hen kan arbeta inom munvård samt med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt institutionsvården inom social- och hälsovård. Arbetsplatserna kan finnas inom den offentliga, privata eller tredje sektorn. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

11. Kompetensområdet för funktionshinderarbete

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen har breda grundläggande färdigheter för olika uppgifter inom yrkesområdet. Hen har därtill både ett specialkunnande och den yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde av en verksamhetshelhet i arbetslivet. Kompetensområdet för funktionshinderarbete ger kunskaper för att främja delaktighet i funktionshinderarbetet samt att upprätthålla och främja funktionsförmågan. Hen kan arbeta med olika arbetsuppgifter och på olika arbetsplatser inom vård och omsorg, tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning, arbete med mental hälsa och missbruk, hemvård, tjänster för barnfamiljer samt inom social- och hälsovård. Den som har avlagt examen kan också arbeta som företagare.

För att examen enligt lagen om småbarnspedagogik och förordningen som utfärdats med stöd av den ska ge behörighet för barnskötare inom småbarnspedagogik, ska man utöver de obligatoriska examensdelarna inom kompetensområdet för funktionshinderarbete i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen avlägga examensdelen Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande.

12. Bilaga 1. Värdegrund

Det kunnande som yrkesutbildningen ger utvecklar individerna, arbetslivet och samhället. Yrkesutbildningen ger individer och gemenskaper färdigheter att fatta beslut som grundar sig på etisk och kritisk reflektion, kunskap och förmåga att sätta sig in i andras position.

Yrkesutbildningen främjar jämlikhet och likabehandling samt välmående och demokrati. Respekt för de mänskliga rättigheterna, tolerans, olikhet och kulturell mångfald ses som en rikedom och de utgör en del av utbildningen. Öppenhet skapar trygghet och förtroende.

Yrkesutbildningen grundar sig på arbetslivets kompetensbehov och erbjuder olika sätt att utveckla kunnandet utgående från den studerandes behov och livssituation. Förändringar i verksamhetsmiljöerna innebär även förändringar i yrkena och den enskilda individens ansvar för utvecklingen av sitt kunnande ökar. Yrkesutbildningen svarar på ett flexibelt och effektivt sätt på förändringar i kompetensbehoven hos individerna, arbetslivet och samhället.

I yrkesutbildningen förstår man nödvändigheten av en hållbar livsstil och man bygger kompetensbasen på en ekonomi som främjar välmåendet både för miljön och medborgarna. Yrkesutbildningen ökar förståelsen för en hållbar användning av naturresurserna, begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den samt för bevarandet av naturens mångfald. Ett säkert arbete, en företagsam attityd och hantering av ekonomin utgör en del av yrkesskickligheten. Internationaliseringen och det globala ansvaret ökar.

Värdegrunden genomförs i verksamhetskulturen, förvärvandet och påvisandet av kunnandet samt i lärmiljöerna inom yrkesutbildningen.

13. Bilaga 2. Lov och behörigheter

Ett krav i examen är att den studerande avlägger de behörigheter och lov som författningar och arbetslivet förutsätter och som är nödvändiga för att visa det kunnande som kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet förutsätter.

14. Bilaga 3. Examensspecifika krav på hälsotillstånd

De examensspecifika kraven på hälsotillstånd i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen är fastställda i Utbildningsstyrelsens föreskrift Krav på studerandes hälsotillstånd i yrkesutbildningen.